

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1957-1958.

22 JANUARI 1958.

WETSVOORSTEL

betreffende de verplichte rust in de verdelings-
bedrijven.

WETSVOORSTEL

tot regeling van de wekelijkse sluiting van
sommige handels- en ambachtsinrichtingen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE MIDDENSTAND (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER HERMANS.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

I. — Historiek.

Het vraagstuk van de winkelsluiting en zondagrast ook
voor de Middenstanders is niet nieuw.

Aan het probleem ligt een ethisch en sociaal element ten
grondslag.

Het is niet de bedoeling zulks te ontwikkelen. Het vol-
staat te vermelden dat de kwestie zou oud is als de mens-
heid zelf. Reeds in de Exodus (Hoofdstuk 31 vers 15)
staat te lezen dat Jahweh tot Mozes zegde: « Zes dagen
kunt gij werken; maar de zevende dag is een dag van vol-
komen rust, aan Jahweh gewijd. » In een der oudste wet-
ten der kristelijke jaartelling namelijk deze uitgevaardigd
door Keizer Constantinus in het jaar 321 na Kristus werd
bevolen dat op zondag « de magistraten en de personen ver-

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Philippart.

A. — Leden: de heren Charpentier, De Clerck, Eeckman, Gendebien,
Hermans, Struyvelt, Tanghe, Vanden Boeynants, Van Goey, Van
Hamme, Verbaanderd. — Boutet, Cudell, Daman, Deruelles, Dieu-
donné, Mevr. Fontaine-Borguet, de heren Massart, Peeters (Justin),
Thielemans (Georges), Van Trimont. — D'haeseleer, Merchiers.

B. — Plaatsvervangende leden: de heren Dehandschutter, Dequae,
Fimmers, Lefère, Meyers, Saint-Remy. — Bonjean, Bracops, Hicquet,
Nazé, Van Winghe. — Tahon.

Zie:

1) 89 (B. Z. 1954):

— N° 1: Wetsvoorstel.
— N° 2: Amendement.

2) 732 (1956-1957):

— N° 1: Wetsvoorstel.

Chambre des Représentants

SESSION 1957-1958.

22 JANVIER 1958.

PROPOSITION DE LOI

concernant le repos obligatoire dans les entreprises
de distribution.

PROPOSITION DE LOI

organisant la fermeture hebdomadaire de certains
établissements commerciaux et artisanaux.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES CLASSES MOYENNES (1)
PAR M. HERMANS.

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Historique.

Le problème de la fermeture des magasins et du repos
dominical des Classes moyennes ne date pas d'hier.

Un élément d'ordre éthique et social est à la base de ce
problème.

Sans entrer dans les détails, il suffit de signaler que la
question est aussi vieille que l'humanité même. Déjà dans
l'Exode (Chapitre 31, verset 15), nous lisons que Jahvé a
dit à Moïse: « Il vous est permis de travailler six jours;
mais le septième jour est un jour de repos complet, consa-
cré à Jahvé. » L'une des plus anciennes lois de l'ère chré-
tienne, notamment celle édictée par l'empereur Constantin
en l'an 321 après Jésus-Christ, a prescrit que le dimanche
« les magistrats et les personnes résidant dans les villes se

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Philippart.

A. — Membres: MM. Charpentier, De Clerck, Eeckman, Gende-
bien, Hermans, Struyvelt, Tanghe, Vanden Boeynants, Van Goey, Van
Hamme, Verbaanderd. — Boutet, Cudell, Daman, Deruelles, Dieu-
donné, Mme Fontaine-Borguet, MM. Massart, Peeters (Justin), Thiele-
mans (Georges), Van Trimont. — D'haeseleer, Merchiers.

B. — Membres suppléants: MM. Dehandschutter, Dequae, Fimmers,
Lefère, Meyers, Saint-Remy. — Bonjean, Bracops, Hicquet, Nazé,
Van Winghe. — Tahon.

Voir:

1) 89 (S. E. 1954):

— N° 1: Proposition de loi.
— N° 2: Amendement.

2) 732 (1956-1957):

— N° 1: Proposition de loi.

blijvende in de steden zouden rusten en dat al de werkplaatsen gesloten zouden blijven ».

Benevens deze ethische grondslag zou de aandacht kunnen gevestigd worden op het sociaal aspect der kwestie. Na een week van inspanning en arbeid is het om velerlei redenen noodzakelijk dat lichaam en geest terug op rust zouden komen.

De eerste wet in ons land betreffende de zondagrust werd uitgevaardigd op 17 juli 1905 en verbood op zondag personeel aan 't werk te stellen. Ze sloeg dus niet op de handels- of ambachtsbedrijvigheid waar geen betaald personeel bij te pas kwam.

Reeds sedert een heel langen tijd zijn er stemmen opgegaan om ook ten voordele van de handeldrijvende en ambachtelijke middenstand de zondagrust in te stellen.

Op 7 april 1927 werd een eerste voorstel neergelegd in de Kamer der Volksvertegenwoordigers door de heer Clynmans. Het werd aangenomen in zes Kamerafdelingen in de maand mei 1927 met 74 tegen 40 stemmen en 19 onthoudingen. De Middenafdeling heeft echter nooit een algemeen verslaggever aangesteld.

Het was het gevolg van een campagne die tegen het voorstel was losgekomen in sommige gedeelten van het land en meer bepaald in de Brusselse handelskringen.

De heer Clynmans legde het voorstel opnieuw neer in de Senaat op 28 juni 1950. Het kwam echter niet tot behandeling.

Onze collega de heer Fimmers heeft dan op 17 juni 1954 een voorstel ingediend en onze collega de heer Vanden Boeynants legde op zijn beurt een voorstel neer op 22 mei 1957.

II. — Opiniepeiling.

Aan de hand van verschillende opiniepeilingen uitgevoerd door I. N. S. O. C. (Institut Universitaire d'Information Sociale et Economique), door het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand en verschillende middenstandsorganisaties mag men besluiten dat er de laatste jaren een merkbare evolutie waar te nemen valt bij de middenstand ten voordele van een wettelijke regeling der zondagrust en winkelsluiting.

Volgens het onderzoek ingesteld door I. N. S. O. C. in 1952 waren 33,33 % der handelaars voorstanders van een wettelijk verplichte winkelsluiting op zondag, 58,44 % waren tegenstanders en 8,23 % hadden hierover geen mening.

De voorstanders bleken voor 37,96 % uit de Vlaamse arrondissementen afkomstig, 32,43 % uit het arrondissement Brussel en 28,57 % uit de Waalse arrondissementen. Er bleek dus een zeer gering aantal voorstanders te zijn voor een wettelijke regeling.

Wanneer verleden jaar het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand door de heer Minister van de Middenstand gelast werd met een onderzoek naar de opinie der handelaars betreffende deze aangelegenheid, bleek uit deze enquête dat in Vlaanderen 76 % wensen te sluiten de ganse zondag, in Brussel: 64 % en in Wallonië: 47 %. Voor het ganse land bedraagt het: 65 %. Wanneer we deze mederekenen die de zondagnamiddag alleen wensen te sluiten dan zijn deze cijfers respectievelijk 85 %, 79 %, 61 % en 77 %.

Een interessante ontleding van deze opiniepeiling verscheen van de hand van de heer L. Van Wymersch in het Informatieblad n° 10 van de jaargang 1957 van het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand.

Al kan men niet zeggen dat men beschikt over zeer uitgebreide resultaten, toch schijnt het vast te staan dat op

reposerait et que tous les ateliers resteraient fermés ».

A côté de cet élément éthique, il y a l'aspect social du problème. Après une semaine d'efforts et de travail, diverses raisons exigent une détente du corps et de l'esprit.

Dans notre pays, la première loi sur le repos dominical fut promulguée le 17 juillet 1905. Elle interdisait d'occuper du personnel au travail le dimanche. Elle ne visait donc pas les activités commerciales ou artisanales qui n'utilisaient pas du personnel rémunéré.

Depuis bien longtemps déjà, des voix se sont élevées pour étendre le bénéfice du repos dominical aux classes moyennes commerçantes et artisanales.

Une première proposition fut déposée le 7 avril 1927 à la Chambre des Représentants par M. Clynmans. Elle fut adoptée au mois de mai 1927 par six sections de la Chambre, par 74 voix contre 40 et 19 abstentions. Mais la Section centrale n'a jamais désigné de rapporteur général.

Ceci fut le résultat d'une campagne déclenchée contre la proposition dans certaines parties du pays et plus particulièrement dans les milieux commerciaux bruxellois.

M. Clynmans réintroduisit sa proposition au Sénat le 28 juin 1950, mais jusqu'à présent elle n'a pas été examinée.

A leur tour, nos collègues MM. Fimmers et Vanden Boeynants ont déposé une proposition, respectivement le 17 juin 1954 et le 22 mai 1957.

II. — Sondage d'opinion publique.

Différents sondages d'opinion publique effectués par l'I. N. S. O. C. (Institut Universitaire d'Information Sociale et Economique), l'Institut d'Etude économique et sociale des Classes Moyennes et diverses organisations des classes moyennes permettent de conclure qu'une nette évolution se dessine ces dernières années parmi les classes moyennes en faveur d'une réglementation légale du repos dominical et de la fermeture des magasins.

D'après une enquête faite en 1952 par l'I. N. S. O. C., 33,33 % des commerçants étaient partisans de la fermeture obligatoire des magasins le dimanche, 58,44 % s'en déclaraient adversaires et 8,23 % étaient sans opinion à ce sujet.

37,96 % des adhésions provenaient des arrondissements flamands, 32,43 % de l'arrondissement de Bruxelles et 28,57 % des arrondissements wallons. Les partisans d'une réglementation paraissaient donc être fort peu nombreux.

Lorsque l'année passée l'Institut d'Etude économique et sociale des Classes moyennes fut chargé par le Ministre des Classes moyennes d'une enquête en vue de sonder l'opinion des commerçants à ce sujet, il a été constaté qu'en pays flamand 76 % se prononçaient pour la fermeture pendant toute la journée du dimanche, 64 % à Bruxelles et 47 % en Wallonie. Pour l'ensemble du pays, le chiffre atteint 65 %. Compte tenu de ceux qui ne désirent fermer que le dimanche après-midi, ces chiffres deviennent respectivement: 85 %, 79 %, 61 % et 77 %.

Une analyse intéressante de ce sondage, établie par M. L. Van Wymersch, fut publiée au Bulletin d'information n° 10 de l'année 1957 de l'Institut d'Etude économique et sociale des Classes moyennes.

Malgré ces résultats restreints, il semble cependant établi qu'en quelques années seulement le nombre des partisans

slechts enkele jaren het aantal voorstanders van een wettelijke regeling in zake winkelsluiting op een belangrijke wijze is toegenomen.

Het advies uitgebracht door de Hoge Raad voor de Middenstand op 5 juni 1957 kwam ook tot het besluit « dat het verlangen naar rust zich schijnt te veralgemenen en dat de meningsverschillen hoofdzakelijk slaan op de methode die dient gevolgd om deze te verwezenlijken » en « dat de grote meerderheid van de Raad oordeelt dat het ogenblik gekomen is om het passend juridisch kader te scheppen ter bevordering van de rust in de ambachten en neringen ».

Belangrijk ware ongetwijfeld ook te weten welk de opinie is van de verbruikers tegenover het voorstel. Uit het onderzoek ingesteld door I. N. S. O. C. in 1952 bleek dat bij deze talrijker voorstanders van de zondagsluiting waren dan bij de handelaars zelf. Een publiciteitsagentschap bekwam als resultaat van hare raadpleging: 50 % der verbruikers zijn voorstanders van de sluiting op de middag, 87,5 % van de sluiting 's avonds na 8 uur, 93 % van de sluiting zondag namiddag.

Uit dit alles zijn er echter geen definitieve besluiten te trekken omdat desaanstaande geen ruime opiniepeiling is gehouden.

III. — Regeling in het buitenland.

In de ons omringende landen bestaat sedert jaren een regeling in zake winkelsluiting.

A. — Nederland.

De eis werd het eerst gesteld in 1902 op het Derde Internationaal Congres van de Handeldrijvende Middenstand gehouden te Amsterdam.

In verschillende gemeenten werden verordeningen uitgevaardigd ter regeling van de winkelsluiting die werkelijk aan de verwachtingen beantwoordden en die ook geleid hebben tot de overtuiging dat het wenselijk ware dat de regering een regeling zou treffen om aldus meer eenheid te bewerkten en deze tevens bindend te kunnen maken voor geheel het land. Immers het gebeurt dat in een gemeente een verordening bestond terwijl in een aangrenzende gemeente zulke regeling niet bestond. De koper uit de eerste gemeente ging na het sluitingsuur in de andere gemeente winkelen met de nadelige gevolgen hieraan verbonden voor de handelaars uit de eerste gemeente.

Een algemene winkelsluitingswet kwam tot stand op 29 november 1930. Behoudens uitzonderingen werd verboden een winkel voor het publiek geopend te houden:

- a) gedurende de zondag;
- b) op de eerste vijf werkdagen der week vóór 5 uur des voormiddags en na 8 uur des namiddags;
- c) op zaterdag vóór 5 uur des voormiddags en na 10 uur des namiddags.

In 1951 werd de wet strenger gemaakt en werd in plaats van het openhouden in de week tot 20 uur de sluiting voorzien vanaf 18 uur.

Verder kan de gemeenteraad bepalen dat het verboden is een door hem aan te wijzen groep winkels voor het publiek geopend te hebben:

- a) op maandag vóór 13 uur;
- b) op maandag, dinsdag of woensdag na 13 uur dan wel;
- c) op zaterdag na 13 uur, doch dit alleen voor zover het betreft winkels, waar uitsluitend of in hoofdzaak waren worden verkocht die voor gebruik of verbruik in de uitoefening van een beroep of bedrijf plegen te zijn bestemd.

de la réglementation de la fermeture des magasins a considérablement augmenté.

Dans son avis du 5 juin 1957, le Conseil supérieur des Classes moyennes est arrivé également à la conclusion que « le désir de repos semble se généraliser et que les divergences de vues portent principalement sur la méthode à suivre pour le réaliser » et « que la grande majorité du Conseil estime que le moment est venu de créer le cadre juridique en vue de favoriser le repos dans les artisanats et négoce. »

Il serait sans doute intéressant de connaître également l'opinion des consommateurs au sujet de la proposition. Il résulte de l'enquête faite par l'I. N. S. O. C. en 1952 que les partisans du repos dominical obligatoire étaient plus nombreux parmi ceux-ci que parmi les commerçants mêmes. La consultation organisée par une agence de publicité a donné le résultat suivant: 50 % des consommateurs se prononcent pour la fermeture aux heures de midi, 87,5 % pour la fermeture après 8 heures du soir, 93 % pour la fermeture le dimanche après-midi.

On ne peut toutefois pas en tirer des conclusions définitives parce qu'il n'a pas été procédé à un vaste sondage de l'opinion à ce sujet.

III. — Réglementation à l'étranger.

Dans les pays voisins, la réglementation de la fermeture des magasins existe depuis des années.

A. — Pays-Bas.

La revendication fut formulée pour la première fois en 1902, lors du Troisième Congrès international des Classes moyennes commerçantes, tenu à Amsterdam.

Plusieurs communes édictèrent des ordonnances réglementant la fermeture, ordonnances qui atteignirent pleinement leur but et qui ont amené le Gouvernement à élaborer une réglementation plus uniforme et obligatoire pour l'ensemble du pays. En effet, certaines communes avaient adopté une réglementation qui faisait défaut dans des communes limitrophes. Les acheteurs de la première commune allèrent s'approvisionner dans l'autre commune après les heures de fermeture, avec toutes les conséquences préjudiciables qui en résultaient pour les commerçants de la première commune.

Une loi générale sur la fermeture des magasins entra en vigueur le 29 novembre 1930. Sauf exception, cette loi interdit d'ouvrir un magasin au public:

- a) le dimanche;
- b) les cinq premiers jours ouvrables de la semaine, avant 5 heures du matin et après 8 heures du soir;
- c) le samedi, avant 5 heures du matin et après 10 heures du soir.

En 1951, la loi fut rendue plus rigoureuse, et l'heure de fermeture en semaine fut fixée à 18 heures au lieu de 20 heures.

En outre, le conseil communal peut interdire l'accès au public d'un groupe de magasins qu'il détermine:

- a) le lundi, avant 13 heures;
- b) le lundi, mardi ou mercredi, après 13 heures, ou bien;
- c) le samedi, après 13 heures, mais alors uniquement pour les magasins où se vendent exclusivement ou principalement des articles destinés à être utilisés ou consommés dans l'exercice d'une profession ou dans une entreprise.

Buiten de zondagsluiting komt er dus op sommige plaatsen en in sommige gevallen nog een halve werkdag bij per week.

B. — *Luxemburg.*

Zon- en feestdagen is de sluiting voorzien vanaf 13 uur en in de week vanaf 19 uur in de periode van 1 oktober tot 1 april en vanaf 20 uur in de periode van 1 april tot 1 oktober.

Op zaterdag en de vooravond voor een wettelijke feestdag is het sluitingsuur gebracht op 20 uur.

C. — *Frankrijk.*

Wanneer een akkoord is tot standgekomen tussen de syndikaten van werkgevers en werknemers in een bepaald beroep en in een bepaald gewest voor wat de wekelijkse rust betreft voor het personeel, dan kan de Prefekt van het Departement, op de vraag van de geïnteresseerde syndikaten de sluiting bevelen voor het publiek van de inrichtingen van dit beroep en die streek gedurende deze rustperiode.

In de meeste beroepen wordt dit systeem toegepast.

IV. — *Inhoud der wetsvoorstellen.*

Ziehier in grote lijnen de inhoud van het wetsvoorstel ingediend door onze collega de heer Fimmers :

1. Sluiting op zon- en feestdagen vanaf 13 uur.

's Middags van 12.30 u. tot 13.30 u.

's Avonds na 20 uur.

2. Vallen insgelijks onder het verbod : ambachtelijke werkhuizen, marktkranen, leurwagens.

3. Tot een half uur na de sluiting mag bediend worden de gene die in de winkel is of ter markt aanwezig is.

4. Tijdelijke en beperkte afwijkingen mogen toegestaan worden door het College van Burgemeester en Schepenen.

5. Bestendige afwijkingen mogen toegestaan worden door de Bestendige Deputatie op verzoek van de beroepsorganisaties en na advies van de Kamer van Ambachten en Neringen.

6. Sancties zijn voorzien voor de overtredingen.

Hier volgt een schema van het wetsvoorstel ingediend door onze collega de heer Van den Boeynants :

1. Sluiting ten minste één dag per week.

2. Indien men een andere dag dan de Zondag kiest moet men zulks bekend maken aan het College van Burgemeester en Schepenen.

3. Zulks moet in de inrichting bekend gemaakt worden op een zichtbare wijze.

4. Wegens economische of sociale reden die uit ongewone gebeurtenissen voortvloeien mag het College van Burgemeester en Schepenen voor één enkele dag een afwijking verlenen.

5. De wet is niet van toepassing op een reeks van ondernemingen uitdrukkelijk vermeld.

6. De wet is niet van toepassing in de toeristische gemeenten gedurende het seizoen.

7. Sancties zijn voorzien voor de overtredingen.

V. — *Algemene bespreking in de Commissie.*

Wanneer de twee onderhavige wetsvoorstellen ter bespreking kwamen in de Commissie heeft de Minister van de Middenstand bij de aanvang verklaard er een tegen-

A la fermeture du dimanche s'ajoute donc, en certains endroits et dans certains cas, une demi-journée de fermeture en semaine.

B. — *Luxembourg.*

Les dimanches et jours fériés, la fermeture est prévue à partir de 13 heures, et en semaine à partir de 19 heures, pendant la période du 1er octobre au 1er avril, et de 20 heures pendant la période du 1er avril au 1er octobre.

Le samedi et la veille d'un jour férié légal, l'heure de fermeture est fixée à 20 heures.

C. — *France.*

Lorsqu'un accord concernant le repos hebdomadaire du personnel est intervenu entre les syndicats des employeurs et des travailleurs dans une profession et une région déterminées, le Préfet du Département peut, à la demande des syndicats intéressés, ordonner que soient fermés au public, pendant cette période de repos, les établissements de cette profession et de cette région.

Le système est appliqué dans la plupart des professions.

IV. — *Résumé des propositions de loi.*

Voici les points essentiels de la proposition de loi introduite par notre collègue, M. Fimmers :

1. Fermeture le dimanche et les jours fériés à partir de 13 heures.

A midi, fermeture de 12.30 h. à 13.30 h.

Le soir à partir de 20 heures.

2. La réglementation est également applicable aux ateliers artisanaux, aux échoppes, aux véhicules ambulants.

3. Les acheteurs se trouvant dans le magasin ou au marché à l'heure de la fermeture peuvent encore être servis pendant la demi-heure suivante.

4. Des dérogations temporaires et limitées peuvent être accordées par le Collège des bourgmestre et échevins.

5. Des dérogations permanentes peuvent être accordées par la Députation permanente à la demande des organisations professionnelles et sur avis de la Chambre des Métiers et Négoces.

6. Des sanctions sont prévues en cas d'infraction.

Voici le schéma de la proposition de loi déposée par notre collègue, M. Vanden Boeynants :

1. Fermeture au moins un jour par semaine.

2. Le commerçant qui choisit un autre jour que le dimanche, doit en aviser le Collège des bourgmestre et échevins.

3. Un écriteau apposé dans l'établissement annoncera le jour de fermeture autre que le dimanche.

4. Une dérogation pour un seul jour pourra être accordée par le Collège des bourgmestre et échevins pour des raisons sociales ou économiques résultant d'événements inhabituels.

5. La loi n'est pas applicable à un certain nombre d'entreprises formellement désignées.

6. La loi n'est pas applicable dans les communes à caractère touristique, pendant la saison touristique.

7. Des sanctions sont prévues en cas d'infraction.

V. — *Discussion générale en Commission.*

Lorsque ces deux propositions de loi furent examinées en commission, le Ministre des Classes Moyennes marqua d'abord son hostilité en raison de la divergence de vues

stander van te zijn, gezien de verdeling die in de middenstandsmiddelen bestaat omtrent deze kwestie. Hij heeft de verdaging gevraagd der bespreking ten einde het advies van de Hoge Raad voor de Middenstand te kunnen aanvragen.

De indieners en verschillende leden hebben de aandacht gevestigd op het feit dat zoveel verwezenlijkingen ten voordele van de arbeiders werden veroverd onder de tegenstand van degene aan wie ze ten goede moesten komen. Immers zeer dikwijls hebben vooruitstrevende en vooruitziende sociale werkers beter begrepen wat nodig was voor het welzijn van bepaalde groepen dan deze groepen zelf. Zo zal het ook met de Middenstand vergaan, beweerden ze.

Ze hebben onderlijnd dat meer dan ooit de noodzakelijkheid van rust en ontspanning zich doet gelden voor de middenstanders in de huidige veeleisende tijd die met een razend en zenuwslopend tempo voortsneelt.

Sommige leden hebben de wetsvoorstellen verantwoord door er de aandacht op te vestigen dat ook de middenstanders recht hebben op wat gezinsleven en dat toch algemeen de zondag als de rustdag bij uitstek dient aanzien. De arbeiders genieten alsdan van een welverdiende rust, waarom zouden de zelfstandige arbeiders ook geen rust mogen nemen. De scholen zijn gesloten, sport en spel is aan de orde van de dag, er heerst alsdan een andere atmosfeer dan de andere dagen der week. Het ware een grote sociale vooruitgang indien ook de middenstanders hiervan konden genieten, beweerden ze.

Volhouden dat het ieder vrijstaat te sluiten zo hem zulks bevalt, houdt geen rekening met de werkelijkheid. Ieder ziet immers in dat sluiten geen zin heeft wanneer het tot gevolg heeft dat de cliënteel gedreven wordt naar de open gebleven onderneming. Het is door de veralgemeening dat de concurrentiemogelijkheid wordt uitgeschakeld en dat het opzet slechts kan lukken, werd aangevoerd.

Ook is gebleken dat tussen beroepsgenoten vrij afgesloten akkoorden niet erg duurzaam waren. Stilaan werden inbreuken geconstateerd en na verloop van tijd was het akkoord een dode letter geworden. Zo verloopt het wanneer geen sanktie is voorzien.

Daarenboven heeft men in het licht gesteld dat de Middenstanders in de komende tijd een grote nood aan vrije tijd zullen hebben om zich beter en meer te bekwaamen om aldus beter uitgerust te zijn in de steeds scherper wordende concurrentiestrijd. Men kan er zich immers over verheugen dat heel wat Middenstanders overtuigd geraken dat de verbetering van hun toestand niet in de eerste plaats moet verwacht worden van de beschermende maatregelen die de overheid dient te treffen maar dat ze in de komende tijd meer « hersenen » zullen moeten gebruiken, meer beroepsbekwaamheid zullen moeten aan de dag leggen, ook tot de opvoering der produktiviteit in de distributiesector zullen moeten overgaan, de technische vooruitgang zullen moeten volgen en zich de nieuwe commerciële technieken zullen moeten eigen maken.

De vrije tijd hun verschaft door de winkelsluiting zullen ze op een degelijke wijze kunnen aanwenden voor de hoger geschatste taken.

Zo mag wel beweerd worden dat de winkelsluiting haast een noodzakelijkheid wordt in deze tijd.

Onze collega, de heer Vanden Boeynants, heeft de reden uiteengezet die hem aangespoord hebben een voorstel in te dienen afwijkend van dit van de heer Fimmers.

Naar zijn mening gaat dit voorstel te ver en niet ver genoeg. Te ver: het is niet wenselijk in de week op de mid-dag of 's avonds ook sluitingsuren te bepalen. Niet ver genoeg: een halve dag rust per week is te weinig. Er zou een ganse dag rust per week moeten komen.

Verder heeft een onderzoek bij verschillende handelaars uitgewezen, volgens hij beweerde dat de zondag niet altijd

existant à ce sujet dans les milieux des classes moyennes. Il demanda l'ajournement de la discussion afin de pouvoir demander l'avis du Conseil Supérieur des Classes Moyennes.

Les auteurs des propositions et plusieurs membres ont attiré l'attention sur le fait que beaucoup d'avantages sociaux ont été octroyés contre le gré des bénéficiaires. En effet, des hommes d'action éclairés ont souvent mieux compris l'intérêt de certains groupes sociaux que les intéressés directs. Il en sera de même pour les classes moyennes, disent-ils.

Ces membres ont souligné que les classes moyennes ont, plus que jamais, besoin de repos et de détente à une époque qui impose à tous un rythme de vie rapide et trépidant.

Certains commissaires ont justifié les propositions de loi en soulignant que les travailleurs indépendants ont également droit à une meilleure vie familiale et qu'en général le dimanche est considéré comme le jour de repos par excellence. Le dimanche, les ouvriers bénéficient d'un repos bien mérité; pourquoi n'en serait-il pas de même pour les indépendants? Les écoles sont fermées, les sports et les jeux sont à l'ordre du jour, l'atmosphère est différente de celle des autres jours de la semaine. Un grand progrès social serait déjà réalisé si les classes moyennes pouvaient également en bénéficier, disent-ils.

Affirmer qu'il est loisible à chacun de fermer à sa convenance, c'est faire abstraction de la réalité. Chacun sait, en effet, qu'il serait insensé de fermer si la clientèle est amenée de ce fait à s'adresser à ceux qui ne ferment pas. Une mesure générale devrait empêcher toute possibilité de concurrence; c'est la condition de la réussite.

Il est apparu aussi que les accords librement acceptés par tous les membres d'une même profession ne sont pas très durables. Progressivement, on constate des infractions et, après un certain temps, l'accord devient lettre morte. Cette évolution est normale à défaut de sanction.

D'autre part, on a souligné que les travailleurs indépendants devront disposer à l'avenir de plus de temps pour mieux se préparer à la défense de leurs intérêts, étant donné la concurrence qui devient de plus en plus aiguë. On constate avec satisfaction que les travailleurs indépendants sont de plus en plus persuadés que leur salut ne dépend pas, en ordre principal, des mesures de protection des pouvoirs publics, mais qu'à l'avenir ils devront faire preuve de plus d'intelligence, de plus de connaissances professionnelles; qu'ils devront veiller à augmenter la productivité dans le secteur de la distribution; qu'ils devront s'adapter au progrès technique et se familiariser avec des nouvelles techniques commerciales.

Les loisirs qui résulteront de la fermeture des magasins, ils pourront les utiliser d'une manière adéquate en vue de la réalisation de ces objectifs.

On peut donc affirmer que la fermeture est devenue une nécessité à notre époque.

Notre collègue, M. Vanden Boeynants, a exposé les motifs qui l'ont amené à déposer une proposition qui s'écarte de celle de M. Fimmers.

A son avis, cette dernière proposition va trop loin et pas assez loin. Trop loin, car il n'est pas souhaitable de prévoir une fermeture en semaine le midi ou le soir; pas assez loin, car un demi-jour de repos par semaine est insuffisant. Il faudrait accorder une journée entière de repos par semaine.

D'autre part, d'une enquête organisée parmi les commerçants intéressés il résulte, selon ce commissaire, que le

als de meest geschikte rustdag dient aanzien te worden. De zondag is wel de normale rustdag maar men zou de handelaars de keuze moeten laten tussen deze en een andere dag in de week.

Hij voegde hieraan toe dat het niet mogelijk is aan de beroepsorganisaties de zorg over te laten te bepalen welke de rustdag zal zijn in het beroep. Vermits de vakgenoten verdeeld zijn zou het tot gevolg hebben verdeeldheid en scheuring in de organisatie.

Een opiniepeiling doorgevoerd bij de Landsbond der Beroepshouders en Spekslagers van België gaf het volgende resultaat: op 13.456 antwoorden hadden zich 9.372 uitgesproken voor de zondagsluiting en 3.582 voor een andere dag in de week.

Een lid verklaarde zich formeel tegen elke wettelijke regeling. De meest verregaande vrijheid moest gelaten worden aan de handelaars die zelf kunnen beslissen of ze ja dan neen een rustdag zullen doorvoeren. Hij gaf als zijn mening te kennen dat de Middenstand deze « weldaad » niet wenst.

Zijn stelling werd door verschillende leden betwist die naar de opiniepeilingen verwezen die door verschillende instellingen en organisaties werden gehouden.

Een lid meende dat de formule vervat in het voorstel van de heer Vanden Boeynants niet geschikt is voor een praktische regeling. Hij gaf als zijn mening te kennen dat een rustdag ofwel moet aangeduid worden in de wet voor iedereen ofwel door een beslissing van de beroepsorganisaties voor gans het beroep. Wanneer men iedereen individueel laat beslissen zal men het concurrentie-element tussen de verschillende handelaars behouden en het is juist dit element dat dient uitgeschakeld te worden.

Tegen het argument dat de vrijheid bij deze voorstellen in het gedrang gebracht wordt, voerde een ander lid aan dat alle sociale wetten een inbreuk op de vrijheid uitmaken en niemand nochtans de noodzakelijkheid van deze wetten kan ontkennen. De meerderheid van de betrokkenen wil een rustdag. Hij meende dat het voorstel van de heer Vanden Boeynants gematigd en soepel is. Hij vestigde er de aandacht op dat verschillende handelaars in administratieve wijken op de middag hun talrijkst klienteel bedienen en dat de middagsluiting hun heel wat nadeel zou berokkenen.

Andere leden meenden dat het beter zou zijn te vertrekken met de verplichte sluiting enkel op zondagmiddag, omdat de overgrote meerderheid der handelaars reeds nu vrijwillig 's zondagsnamiddag sluit. Deze algemene zondagsnamiddagsluiting zou een eerste stap zijn naar een verdere uitbreiding. Immers vele detaillanten halen uit een verkoop op zondag voormiddag nog heel wat voordeel wegens het feit dat het grootwarenhuis alsdan gesloten is.

In vergadering van 6 juni 1957 besliste uwe Commissie een subcommissie te gelasten met het ordenen van de teksten van de beide voorstellen. De subcommissie werd samengesteld uit de twee indieners, de heren Cudell, Dieudonné, Janssens en uw Verslaggever.

In vergadering van 29 oktober 1957 kwam deze subcommissie klaar met een verslag over hare werkzaamheden en een tekst. (zie bijlage n° 1.)

Deze tekst is het resultaat van een inspanning gedaan ten einde de verschillende standpunten te verzoenen.

Hij voorziet de sluiting op zondag en wettelijke feestdagen vanaf 5 uur tot de volgende dag 5 uur.

Tijdelijke en beperkte afwijkingen kunnen voor hoogstens 25 dagen per jaar toegestaan worden door het College van Burgemeester en Schepenen.

Bestendige afwijkingen kunnen per provincie toegestaan worden door de Bestendige Deputatie. In zulk geval moet een andere sluitingsdag in de week aangeduid worden.

dimanche n'est pas toujours le jour de repos le plus approprié. Certes, le dimanche est le jour de repos normal, mais il faudrait laisser aux commerçants le choix entre le dimanche et un autre jour de la semaine.

Il ajouta qu'il ne fallait pas laisser aux organisations professionnelles le soin de déterminer le jour de repos dans une profession déterminée. Les membres de ces organisations n'étant pas d'accord sur ce point, on aboutirait à une mésentente et une scission au sein de ces organisations.

Un sondage effectué par la Fédération nationale des Bouchers et Charcutiers de Belgique a donné les résultats suivants: sur 13.456 réponses, 9.372 se sont prononcés pour la fermeture dominicale et 3.582 pour un autre jour de la semaine.

Un membre s'oppose formellement à toute réglementation légale. Il estime qu'il faut laisser la liberté la plus large aux commerçants, qui décideront eux-mêmes s'ils instaurent un jour de repos. Selon lui, les classes moyennes ne veulent pas de cette « faveur ».

Cette thèse est combattue par plusieurs membres, qui se réfèrent aux sondages d'opinion effectués par diverses institutions et organisations.

Un membre estime que la formule préconisée dans la proposition de M. Vanden Boeynants ne se prête guère à une réglementation pratique. Le jour de repos doit être fixé soit par la loi pour tout le monde, soit par une décision des organisations professionnelles pour toute la profession. En laissant chacun agir à sa guise, on maintient entre les différents commerçants un élément de concurrence qu'il s'agit précisément d'éliminer.

En réponse à l'argument selon lequel ces propositions menaceraient la liberté, un autre membre fait valoir que toutes les lois sociales constituent une entorse à la liberté. Néanmoins, personne ne peut contester la nécessité de ces lois. La majorité des intéressés désire l'instauration d'un jour de repos. D'après ce membre, la proposition de M. Vanden Boeynants est souple et raisonnable. Il signale que plusieurs commerçants établis dans les quartiers administratifs servent leur clientèle à midi et que la fermeture à midi leur serait très préjudiciable.

D'autres membres estiment qu'il serait préférable de commencer par la fermeture le dimanche après-midi uniquement, la grande majorité des commerçants fermant déjà de leur propre gré à ce moment. La fermeture généralisée le dimanche après-midi constituerait un premier pas vers une extension ultérieure. En effet, de nombreux commerçants tirent un profit appréciable de la vente du dimanche matin, les grands magasins étant fermés à ce moment.

Au cours de sa séance du 6 juin, votre Commission décida de charger une sous-commission de la coordination des textes des deux propositions. Cette sous-commission était composée des deux auteurs de ces propositions, ainsi que de MM. Cudell, Dieudonné, Janssens et de votre rapporteur.

En sa séance du 29 octobre 1957, la sous-commission mit au point le rapport de ses délibérations ainsi que le texte coordonné (voir annexe n° 1).

Ce texte est donc le résultat d'un effort de conciliation des différents points de vue.

Il prévoit la fermeture les dimanches et jours fériés à partir de 5 heures, jusqu'au jour suivant à 5 heures.

Des dérogations temporaires et limitées peuvent être accordées par le Collège des bourgmestre et échevins, pour une période maximum de 25 jours par an.

La députation permanente peut accorder des dérogations permanentes par province. Dans ce cas, il y lieu de fixer un autre jour de fermeture en semaine.

Daarenboven zijn er beroepen die een ononderbroken dienst aan het publiek moeten verzekeren en deze vallen buiten de toepassing van de wet, zodat hiervoor dus hoegeënaamd geen sluiting wordt opgelegd.

Verder kunnen individuele afwijkingen toegestaan worden van de wettelijke rustdag wanneer deze dag samenvalt met een bijzondere verkoopdag in dit bedrijf. Het College van Burgemeester en Schepenen kan dan bij gemotiveerde beslissing een andere rustdag opleggen.

VI. — Bespreking der artikelen.

Het is de tekst van de subcommissie die als basis voor de bespreking werd genomen.

Eerste artikel.

De heer Deruelles had bij amendement voorgesteld de woorden « vanaf 5 uur tot 5 uur van de volgende dag » te vervangen door: « vanaf 5 uur, zonder onderbreking en dit gedurende een tijdspanne van 24 uur ».

Het artikel en het amendement werden eenparig aangenomen.

Art. 2.

Een amendement van de heer Deruelles dat alleen een vormwijziging op het oog had om namelijk in de franse tekst het woord « rester » te wijzigen in « *tenir* » en « *aux* » in « *les* » wordt aangenomen.

Het artikel werd eenparig aangenomen.

Art. 3.

Tijdelijke en beperkte afwijkingen aan de verbodsbepalingen kunnen toegestaan worden door het College van Burgemeester en Schepenen. Deze afwijkingen moeten gesteund zijn op een bijzondere en voorbijgaande omstandigheid en beperkt blijven tot de duurtijd hiervan.

Hier wordt bedoeld dat het College van Burgemeester en Schepenen ter gelegenheid van de Kermis, de Jaarmarkt, één of andere feestelijkheid of sportgebeurtenis, enz... afwijkingen mag toestaan.

De bijzondere en voorbijgaande omstandigheid moet daarom niet over het ganse grondgebied der gemeente zijn weerslag hebben.

Er kan ook een afwijking toegestaan worden voor slechts een wijk of gehucht bv. bij gelegenheid van een wijkkermis.

De heer Deruelles legde een amendement neer voor doel hebbend de woorden « aan de verbodsbepalingen van de huidige wet » te vervangen door de woorden « aan de verbodsbepalingen van artikelen 1 en 2 ».

De afwijkingen die het College van Burgemeester en Schepenen mag toestaan beogen niet alleen de artikelen 1 en 2 der wet. Immers het kan zijn dat bij toepassing van artikel 5 de Bestendige Deputatie opgelegd heeft dat in plaats van een zondag men een andere dag van de week moet sluiten. Wel ook aan deze maatregel zou het College van Burgemeester en Schepenen een afwijking kunnen toestaan.

Het amendement werd ingetrokken.

Het artikel werd eenparig aangenomen.

Art. 4.

De heer Deruelles stelde verschillende vormwijzigingen voor. Uw Commissie aanvaardde deze en besliste artikel 4 te voegen bij artikel 3 waarvan het in feite deelvorm is.

D'autre part, il existe des professions qui doivent assurer un service permanent au public; ceux-ci ne tombent pas sous l'application de la loi et il n'y a donc pas lieu de leur imposer un jour de fermeture.

En outre, des dérogations individuelles au jour de repos légal peuvent être accordées lorsque celui-ci coïncide avec un jour de vente spécial dans cette branche. Le Collège des bourgmestre et échevins peut alors, par décision motivée, imposer un autre jour de repos.

VI. — Examen des articles.

C'est le texte de la sous-commission qui a servi de base à la discussion.

Article premier.

Par voie d'amendement, M. Deruelles avait proposé de remplacer les mots : « de 5 heures à 5 heures du jour suivant » par « à partir de 5 heures, sans interruption, pendant une durée de 24 heures ».

L'article ainsi que l'amendement ont été adoptés à l'unanimité.

Art. 2.

Un amendement de M. Deruelles proposant une modification de pure forme et tendant notamment à remplacer le mot « rester » par « *tenir* » et le mot « *aux* » par « *les* », a été adopté.

L'article a été adopté à l'unanimité.

Art. 3.

Des dérogations temporaires et limitées aux interdictions peuvent être accordées par le Collège des bourgmestre et échevins. Elles doivent être justifiées par une circonstance particulière et passagère et se limiter à la durée de celle-ci.

Il s'agit des dérogations que le Collège des bourgmestre et échevins peut accorder à l'occasion de la kermesse, de la foire, de quelque festivité ou manifestation sportive, etc.

Une circonstance particulière et passagère ne doit pas nécessairement affecter tout le territoire de la commune.

Une dérogation peut être accordée pour un quartier ou hameau seulement, par exemple à l'occasion d'une kermesse de quartier.

M. Deruelles a proposé un amendement tendant à remplacer les mots : « aux interdictions prévues par la présente loi » par « *aux dispositions des articles 1 et 2* ».

Toutefois, les dérogations que le Collège des bourgmestre et échevins peut accorder ne visent pas seulement les articles 1 et 2 de la loi. En effet, il se peut que, par application de l'article 5, la Députation permanente ait imposé un autre jour de fermeture en semaine que le dimanche. Or, le Collège des bourgmestre et échevins pourrait accorder également une dérogation à cette mesure.

L'amendement a été retiré.

L'article a été adopté à l'unanimité.

Art. 4.

M. Deruelles a proposé plusieurs modifications de forme. Votre Commission les a acceptées et a décidé de joindre l'article 4 à l'article 3, dont il fait pratiquement partie.

Uw verslaggever vestigde de aandacht op het feit dat in de Nederlandse tekst van het tweede alinea de woorden « wijk of gehucht » voorkomen die men niet aantreft in de Franse tekst.

Hij stelde voor deze woorden te schrappen. Het is immers niet de bedoeling dat men in elke wijk of gehucht ener gemeente 25 dagen per jaar afwijkingen zou kunnen toestaan. Wanneer het ene gehucht na het andere aan beurt zou komen, zouden de afwijkingen de regel kunnen worden. 25 dagen per gemeente schijnt wel voldoende.

Het artikel werd eenparig aangenomen.

Art. 5.

(Art. 4 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

Dit artikel bepaalt dat een provinciale of gewestelijke beroepsorganisatie een aanvraag kan doen aan de Bestendige Deputatie opdat een andere dag per week in plaats van de Zondag als rustdag zou gelden in haar beroep.

Het schijnt nochtans wenselijk dat ook een nationale beroepsorganisatie zulke aanvraag zou kunnen indienen bijvoorbeeld bij de Bestendige Deputatie van elke provincie.

De Bestendige Deputatie moet het advies inwinnen van de Provinciale Kamer van Ambachten en Neringen alvorens uitspraak te doen.

Een amendement van de heer Deruelles stelde voor een alinea toe te voegen luidend: « Deze kunnen verplichtend gemaakt worden in één of meer gemeenten ».

Wanneer een afwijking alleen dient beperkt te worden tot één of slechts enkele gemeenten moet zulks in de aanvraag gestipuleerd worden.

De Bestendige Deputatie heeft niet het recht het verzoekschrift te wijzigen. Wanneer een afwijking gevraagd wordt voor één enkele gemeente, kan de Bestendige Deputatie deze afwijking niet uitbreiden tot andere gemeenten.

Uit de tekst is af te leiden dat de Bestendige Deputatie maar een beslissing kan treffen wanneer ze hiertoe verzocht wordt. Ze kan zelf geen initiatief nemen. Ze kan enkel op het verzoekschrift ingaan of het verwerpen.

De heer Deruelles trok zijn amendement in.

Het artikel werd eenparig aangenomen.

Art. 6.

(Art. 5 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

Bij dit artikel wordt bepaald dat de redenen waarop het verzoekschrift tot afwijking steunt moeten gerechtvaardigd zijn door de aard van het beroep of uit de aard van de plaats waarvoor de afwijking wordt gevraagd.

De beslissing tot afwijking van de Bestendige Deputatie moet dus gemotiveerd zijn.

De heer Deruelles legde een amendement neer ten einde dit artikel te doen luiden: « De bestendige afwijkingen voorzien bij artikel 5 kunnen slechts gerechtvaardigd worden hetzij door de aard van het beroep, hetzij door de economische hoofdbedrijvigheid van de plaats ».

Men deed opmerken dat de tekst van dit amendement zou kunnen doen menen dat een afwijkingsbesluit niet moet gemotiveerd worden maar als het gemotiveerd wordt het slechts kan geschieden hetzij door de aard van het beroep, hetzij door de economische hoofdbedrijvigheid van de plaats. De negatieve zinswending moet dus gewijzigd worden.

De indiener van het amendement kon hiermede instemmen.

Opdat geen voorwendsels zouden gelden tot afwijking oordeelde hij dat de woorden « de aard van de plaats » beter

Votre rapporteur a attiré l'attention sur le fait que dans le texte néerlandais du deuxième alinéa figurent les mots « wijk of gehucht » qu'on ne retrouve pas dans le texte français.

Il propose la suppression de ces mots. Il n'entre, en effet, pas dans les intentions de permettre des dérogations pendant 25 jours par an pour chaque quartier ou hameau d'une commune. Si l'un hameau après l'autre pouvait en bénéficier, les dérogations pourraient devenir la règle. Il semble que 25 jours par commune suffisent.

L'article a été adopté à l'unanimité.

Art. 5.

(Art. 4 du texte adopté par la Commission.)

Cet article stipule qu'une organisation professionnelle provinciale ou régionale pourra adresser une demande à la Députation permanente en vue d'accorder un autre jour de fermeture que le dimanche.

Il paraît toutefois souhaitable qu'une organisation professionnelle nationale puisse également introduire une telle demande, par exemple, auprès de la Députation permanente de chaque province.

La Députation provinciale doit prendre l'avis de la Chambre provinciale des Métiers et Négoces avant de se prononcer.

Un amendement de M. Deruelles a proposé d'ajouter un alinéa, libellé comme suit: « Celles-ci peuvent être rendues obligatoires dans une ou plusieurs communes ».

Lorsqu'il y a lieu de limiter une dérogation à une ou plusieurs communes, mention doit en être faite dans la demande.

La Députation permanente n'a pas le droit de modifier la demande. Lorsqu'une dérogation est demandée pour une seule commune, la Députation permanente ne peut étendre cette dérogation à d'autres communes.

Il résulte du texte que la Députation permanente ne pourra prendre une décision que si elle y est invitée. Elle-même ne peut en prendre l'initiative. Elle ne peut qu'accepter ou rejeter la demande.

M. Deruelles a retiré son amendement.

L'article a été adopté à l'unanimité.

Art. 6.

(Art. 5 du texte adopté par la Commission.)

Cet article stipule que les motifs invoqués dans la demande en dérogation doivent être justifiés, soit par la nature de la profession, soit par la nature de la localité pour laquelle la dérogation est sollicitée.

La décision de dérogation de la Députation permanente doit donc être motivée.

M. Deruelles a proposé un amendement en vue de libeller comme suit cet article: « Les dérogations permanentes prévues à l'article 5 ne peuvent être motivées que par des considérations relatives soit à la nature de la profession, soit à la nature de l'activité économique principale de la localité ».

On a fait observer que cet amendement pourrait donner l'impression qu'un arrêté de dérogation ne doit pas être motivé; mais s'il est motivé, il ne pourra l'être qu'en raison de la nature, de la profession ou de l'activité économique principale de la localité. Dès lors, il convient de changer la tournure négative de cette phrase.

L'auteur de l'amendement a marqué son accord à ce sujet.

Afin qu'aucun prétexte ne puisse être invoqué pour obtenir une dérogation, il estime qu'il serait préférable de

vervangen werden door de woorden « de economische hoofdbedrijvigheid van de plaats ».

Het amendement werd eenparig aanvaard in volgende bewoordingen: « De bestendige afwijkingen waarvan sprake in artikel 5 moeten gerechtvaardigd zijn door beweegredenen die slaan, het zij op het beroep, hetzij op de economische hoofdbedrijvigheid van de plaats. ».

Sommige beroepen zullen zich moeilijk schikken naar een zondagsluiting en ook sommige gemeenten zullen in bepaalde perioden niet in aanmerking kunnen komen voor een sluiting op zondag.

Als voorbeelden van de eerste soort kunnen vernoemd worden: haarkappers, bloemisten, fotografen, enz...

Als gemeenten die in aanmerking komen voor een afwijking kunnen onder meer vermeld worden: de gemeenten aan het strand, de toeristische centra, enz...

Art. 7.

(Art. 6 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

Een amendement van de heer Deruelles had voor doel de tekst van de subcommissie te doen luiden als volgt: « Het besluit van de Bestendige Deputatie, genomen krachtens artikel 5 van deze wet en waarbij de handelaars of ambachtslieden van één of meer plaatsen machtiging wordt verleend om hun onderneming open te houden op zondag, moet tevens een andere wekelijkse sluitingsdag aanwijzen. »

Dit amendement wordt eenparig aanvaard.

Waar de indiener ook vroeg om dit artikel aan te vullen met de tekst van artikel 10, werd opgemerkt dat artikel 10 enkel individuele gevallen betreft en dit artikel hier niet op zijn plaats zou zijn. Dit gedeelte van het amendement werd ingetrokken.

Art. 8.

(Art. 7 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

Dit artikel wordt eenparig aanvaard. Het voorziet dat tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie beroep kan ingesteld worden bij de Minister die het Middenstandswezen in zijn bevoegdheid heeft.

Art. 9.

(Art. 8 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

Het doel van dit artikel is dat bepaalde beroepen zouden aangeduid worden die gans buiten de wet vallen omdat ze een ononderbroken dienst aan het publiek moeten verzekeren.

Hier kunnen als voorbeeld vermeld worden: apotheken, koffiehuisen, restaurants, hotels, winkels waar brandstof of smeermiddelen voor voertuigen worden verkocht, winkels, waar dagbladen worden verkocht, kiosken in de stations, enz...

De heer Deruelles legde een amendement neer dat beoogde de woorden « de beroepen » in de eerste alinea te vervangen door de woorden « de categorieën van de handels- en ambachtelijke ondernemingen » en alinea 2 te doen luiden als volgt: « Deze beroepsgroepen worden aangeduid bij Ministerieel besluit op voorstel van de Hoge Raad voor de Middenstand. »

De tekst van alinea 2 van de subcommissie scheen aan uw Commissie in de toepassing op onoverkomelijke moeilijkheden te zullen stuiten.

De twee amendementen werden dan ook eenparig aangenomen.

remplacer les mots « la nature de la localité » par les mots « l'activité économique principale de la localité ».

L'amendement a été adopté à l'unanimité dans les termes ci-après: « Les dérogations permanentes prévues à l'article 5 doivent être motivées par des considérations relatives soit à la profession, soit à l'activité économique principale de la localité ».

Certaines professions pourront accepter difficilement la fermeture hebdomadaire et, d'autre part, certaines communes n'entreront pas en ligne de compte pour la fermeture hebdomadaire pendant des périodes déterminées.

En ce qui concerne le premier cas, nous pouvons citer: les coiffeurs, les fleuristes, les photographes, etc.

En tant que communes susceptibles d'obtenir une dérogation, citons: les communes du littoral, les centres touristiques, etc.

Art. 7.

(Art. 6 du texte adopté par la Commission.)

Un amendement de M. Deruelles tend à libeller comme suit le texte de la sous-commission: « L'arrêté de la Députation permanente pris en vertu de l'article 5 de la présente loi et accordant aux commerçants et artisans d'une ou plusieurs localités, l'autorisation de maintenir ouvertes leurs entreprises le dimanche, doit conjointement déterminer un autre jour fixe de fermeture hebdomadaire ».

Cet amendement est adopté à l'unanimité.

Le même membre a proposé de compléter cet article par le texte de l'article 10. Il lui est répondu que l'article 10 ne vise que des cas individuels et qu'il ne serait pas à sa place ici. En conséquence, cette partie de l'amendement a été retirée.

Art. 8.

(Art. 7 du texte adopté par la Commission.)

L'article 8 a été adopté à l'unanimité. Il prévoit qu'un recours contre la décision de la Députation permanente est ouvert auprès du Ministre qui a les Classes moyennes dans ses attributions.

Art. 9.

(Art. 8 du texte adopté par la Commission.)

Cet article a pour objet de désigner les professions auxquelles la loi n'est pas applicable, celles-ci devant assurer, sans interruption, un service au public.

Nous citons à titre d'exemple: les pharmacies, les cafés, les restaurants, les hôtels, les magasins de carburants ou lubrifiants pour voitures, les magasins de journaux, les kiosques dans les gares, etc.

M. Deruelles a proposé un amendement tendant à remplacer, au premier alinéa, les mots « les professions qui » par « les catégories d'entreprises commerciales et artisanales qui » et de libeller le deuxième alinéa comme suit: « Ces catégories professionnelles sont désignées par arrêté ministériel sur proposition du Conseil supérieur des Classes moyennes ».

Votre Commission a estimé que le texte du deuxième alinéa proposé par la sous-commission se heurterait en pratique à des difficultés insurmontables.

Aussi, les deux amendements ont été également adoptés, à l'unanimité.

Art. 10.

(Art. 9 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

Dit artikel voorziet de mogelijkheid dat het College van Burgemeester en Schepenen in individuele gevallen bij gemotiveerde beslissing mag bepalen dat niet moet gesloten worden op zondag of wettelijke feestdag maar op een andere dag der week.

De heer Tanghe vroeg bij amendement de schrapping van dit artikel. Volgens zijn mening doet dit artikel afbreuk aan het beginsel der solidariteit waarop geheel het voorstel steunt en zou aanleiding kunnen geven tot willekeurige beslissingen. Het zal anderzijds grote moeilijkheden in de toepassing medebrengen. Bijvoorbeeld wegens het ziekenbezoek zou een College van Burgemeester en Schepenen aan sommige handelaars die gevestigd zijn in de nabijheid van het ziekenhuis kunnen toelaten open te houden op de zondag. Wat zal men dienen te verstaan onder « nabijheid van het ziekenhuis ». Een politieke overheid zonder de minste mogelijkheid van controle zal er de betekenis moeten van geven. Zulks kan een bron worden van grote willekeur.

De heer Deruelles had een amendement ingediend op dit artikel, luidende als volgt :

« Het hoofd van een handels- of ambachtelijke onderneming waarvan de economische activiteit voornamelijk uitgeoefend wordt op de rustdag voorzien door deze wet, kan een verzoekschrift aanhangig maken bij het College van Burgemeester en Schepenen der gemeente waar zich de zetel bevindt van zijn onderneming, ten einde te bekomen dat een andere dag in de week als rustdag zou worden aangeduid.

» Het College van Burgemeester en Schepenen beslist op de vraag bij gemotiveerde beslissing ».

Hij trok zijn amendement in omdat hij van oordeel was dat het best is dat artikel 10 niet zou behouden blijven.

Het amendement van de heer Tanghe wordt dan aangenomen met 9 stemmen tegen 2 en 2 onthoudingen.

Bij de eindstemming der wet heeft Uw Commissie beslist de mogelijkheid open te houden terug te komen op deze stemming.

Ter gelegenheid van een nieuwe bespreking gewijd aan dit artikel, hebben sommige leden medegedeeld dat ze onder de indruk waren gekomen van de reactie die het schrappen van artikel 10 had verwekt in verschillende middenstandsmiddens.

Ze vreesden dat door deze reactie het goedstemmen van een wet op de winkelsluiting in het gedrang zou kunnen komen, daar immers de tekst van de subcommissie als een soort vergelijk was te beschouwen.

Een lid wees op de vele mogelijkheden tot afwijking voorzien in de artikelen 3 en 4 van de tekst der subcommissie. Het artikel 10, zegde hij, zal tot gevolg hebben dat de Colleges van Burgemeester en Schepenen overstelpt zullen worden met aanvragen. Het artikel zal op gevoelige wijze het principe zelf van de wet aantasten. Nochtans zal hij voor het teruginlassen van het artikel stemmen opdat het voorstel zou gestemd geraken en opdat aldus de middenstanders zich aan de winkelsluiting zouden kunnen gewennen.

Is het mogelijk, vroeg een lid, op de stemming die werd uitgebracht terug te komen. Men antwoordde hem dat de Commissie zich uitdrukkelijk dit recht had voorbehouden. Hij bleef tegenstander van artikel 10 omdat het een ernstige inbreuk betekent op de solidariteit die moet heersen bij een dergelijke regeling en hij vreesde dat er van de wet niet veel meer zou rechtblijven wanneer artikel 10 wordt ingelast.

Art. 10.

(Art. 9 du texte adopté par la Commission.)

Cet article prévoit que le Collège des bourgmestre et échevins pourra, par décision motivée et dans des cas individuels, permettre que le jour de fermeture ne soit pas le dimanche ou un jour férié, mais un autre jour de la semaine.

Par voie d'amendement, M. Tanghe propose la suppression de cet article. Selon lui, cet article est contraire au principe de la solidarité, qui est à la base de toute proposition, et il pourrait donner lieu à des décisions arbitraires. En outre, son application entraînerait des difficultés considérables. Le Collège des bourgmestre et échevins pourrait par exemple accorder une dérogation aux commerçants établis à proximité d'un hôpital. Mais que faut-il entendre par « proximité » d'un hôpital ? Un pouvoir politique, soustrait à tout contrôle, devra en déterminer la portée. Ceci pourra devenir une source de mesures arbitraires.

M. Deruelles avait déposé un amendement à cet article, libellé comme suit :

« Le chef d'une entreprise commerciale ou artisanale dont l'activité économique s'exerce principalement le jour de repos prévu par la présente loi, pourra introduire une requête auprès du Collège des Bourgmestre et Echevins de la Commune où se trouve le siège de l'établissement, à l'effet d'obtenir la fixation d'un autre jour de repos hebdomadaire.

» Le Collège des Bourgmestre et Echevins statue sur la demande par arrêté motivé. »

L'auteur de cet amendement le retire parce qu'il estime qu'il est préférable que l'article 10 ne soit pas maintenu.

L'amendement de M. Tanghe est adopté par 9 voix contre 2 et 2 abstentions.

Lors du vote sur l'ensemble de la loi, votre Commission avait décidé de se réserver la possibilité de revenir sur le présent vote.

Au cours d'un nouvel examen de cet article, certains commissaires ont déclaré avoir été impressionnés par la réaction de différents milieux des classes moyennes par suite de la suppression de l'article 10.

Ils redoutent que cette réaction pourrait compromettre le vote de la loi sur la fermeture des magasins, le texte de la sous-commission devant être considéré comme une sorte de compromis.

Un membre de la Commission a attiré l'attention sur les nombreuses dérogations prévues par les articles 3 et 4 du texte proposé par la sous-commission. Si l'article 10 était adopté, les Collèges des Bourgmestre et Echevins seraient submergés de demandes, estime-t-il. L'article en question porterait atteinte au principe même de la loi. Néanmoins, il se rallie à la réinsertion de cet article afin d'assurer le vote de la proposition et pour permettre aux intéressés de s'habituer à la fermeture des magasins.

Un autre commissaire a demandé s'il était possible de revenir sur le vote. Il lui fut répondu que la Commission s'était réservé explicitement cette faculté. Il reste adversaire de l'article 10, parce que celui-ci porte gravement atteinte à la solidarité, qui doit prévaloir dans une telle réglementation, et il craint que la loi serait rendue inopérante si l'article 10 est inséré.

Een ander lid was er over bekommerd dat een differentie behandeling der handelaars zou ontstaan in gemeenten die tot een en dezelfde agglomeratie behoren. Bijvoorbeeld in een gemeente hebben handelaars bekomen bij toepassing van artikel 10 dat ze mogen openhouden de zondag, in een naburige gemeente is zulke afwijking onbestaande. Men zal zien dat de verbruikers van deze gemeente naar de andere zullen gaan kopen. Hier zou moeten coördinerend kunnen opgetreden worden.

Er werd geantwoord dat zulks onmogelijk is en dat het zelfde euvel bestaat in een en dezelfde gemeente, wanneer bijvoorbeeld de handelaars in de nabijheid van een ziekenhuis een afwijking zullen bekomen om 's zondags open te houden deze ook de klientel zullen aantrekken uit de andere gedeelten van de gemeente.

Op het bijkomende werk dat de politie met deze afwijkingen zal hebben, werd de aandacht door een ander lid gevestigd.

Uw Commissie besliste dan artikel 10 zoals de tekst voorkomt in het amendement van de heer Deruelles hierboven aangehaald, terug in de lessen met 15 stemmen tegen 4 en 2 onthoudingen.

Art. 11.

(Art. 10 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

Dit artikel bepaalt dat wanneer een onderneming bij afwijking op een zondag of wettelijke feestdag mag openhouden ingevolge de beslissing van het College van Burgemeester en Schepenen (tijdelijke en beperkte afwijking) of ingevolge de beslissing van de Bestendige Deputatie (bestendige afwijking) of ingevolge de beslissing van de Minister (onderneming die een ononderbroken dienst aan het publiek verzekert) in deze onderneming geen andere produkten mogen verkocht worden of geen andere diensten mogen bewezen worden dan deze welke behoren tot de normale uitbating.

Het zou immers niet opgaan dat wanneer bijvoorbeeld koffiehuisen of hotels 's zondags mogen openhouden er zich aldaar een handel zou gaan vestigen in allerlei voorwerpen en waren waarvan de normale winkels op dat ogenblik moeten gesloten zijn.

Ongetwijfeld zullen nochtans moeilijkheden oprijzen omdat in vele plaatsen en bijzonder in kleine gemeenten in eenzelfde onderneming zeer verschillende handels- en ambachtelijke activiteiten zijn ondergebracht. Zo bijvoorbeeld herberg en winkel toegankelijk langs een en dezelfde deur. Voor de herberg zal bijvoorbeeld de wet niet van toepassing zijn maar de winkel zal 's zondags gesloten moeten zijn.

Het artikel werd eenparig aangenomen.

Art. 11bis.

(Art. 11 van de tekst aangenomen door de Commissie.)

De heer Deruelles stelde een amendement voor luidende als volgt: « De besluiten en andere reglementaire bepalingen genomen krachtens deze wet worden openbaar gemaakt door middel van aanplakbrieven in de plaatsen waar ze dienen toegepast te worden. »

Alle afwijkingsbesluiten genomen door het College van Burgemeester en Schepenen, door de Bestendige Deputatie en ook de Ministeriële besluiten die sommige ondernemingen buiten de toepassing van de wet stellen moeten aan geplakt in de gemeenten waar ze dienen toegepast te worden.

Elke overheid die de beslissing of het besluit treft zou moeten instaan voor deze publicatie.

Het amendement werd eenparig aangenomen.

Un membre appréhende qu'un traitement différent serait imposé aux commerçants des communes d'une même agglomération. Supposons que, dans certaines communes, les commerçants obtiennent, en vertu de l'article 10, l'autorisation d'ouvrir le dimanche, alors qu'une telle dérogation n'existerait pas dans une commune limitrophe. On verra alors les consommateurs de cette commune aller s'approvisionner dans les autres communes. Une coordination s'impose en ce domaine.

On lui répond que ceci est impossible et que le même inconvénient se présente dans une seule et même commune, notamment si les commerçants établis à proximité d'un hôpital obtiennent une dérogation pour ouvrir le dimanche, ce qui leur permettra d'attirer la clientèle des autres parties de la commune.

Un commissaire attira l'attention sur le travail supplémentaire qui résultera pour la police de ces dérogations.

Votre Commission a décidé, par 15 voix contre 4 et 2 abstentions, d'insérer à nouveau l'article 10, dont le texte figure dans l'amendement de M. Deruelles, cité ci-dessus.

Art. 11.

(Art. 10 du texte adopté par la Commission.)

Cet article prévoit que les entreprises restant ouvertes le dimanche ou un jour férié légal en vertu d'une dérogation accordée par le Collège des bourgmestre et échevins (dérogation temporaire et limitée), ou d'une décision de la Députation permanente (dérogation permanente) ou d'un arrêté ministériel (entreprises assurant un service ininterrompu au public) ne peuvent vendre d'autres produits ou prester d'autres services que ceux appartenant à leur exploitation normale.

En effet, il serait inadmissible que des cafés ou des hôtels qui restent ouverts le dimanche se mettent à vendre des objets et des marchandises dont la distribution se fait normalement par les magasins qui sont obligés de fermer.

Sans doute des difficultés surgiront-elles parce qu'en de nombreuses localités et plus particulièrement dans les petites communes, des activités commerciales et artisanales fort différentes sont parfois exercées dans une même entreprise. Il en est ainsi, par exemple, d'une auberge et d'un magasin auxquels on accède par une seule et même porte. La loi ne sera pas applicable à l'auberge, mais le magasin, lui, devra être fermé le dimanche.

L'article a été adopté à l'unanimité.

Art. 11bis.

(Art. 11 du texte adopté par la Commission.)

M. Deruelles a proposé un amendement libellé comme suit: « Les arrêtés et autres dispositions réglementaires prises en vertu de la présente loi sont publiés par voie d'affiches dans les localités où ils reçoivent application ».

Toutes les décisions dérogatoires prises par le Collège des bourgmestre et échevins ainsi que par la Députation permanente, de même que les arrêtés ministériels excluant certaines entreprises de l'application de la loi, doivent être affichés dans les communes où ils doivent être appliqués.

Toute autorité prenant une telle décision ou un tel arrêté sera responsable de cette publicité.

L'amendement a été adopté à l'unanimité.

Art. 11ter.

Hetzelfde lid diende een amendement in luidende als volgt: « Voor de toepassing van deze wet worden de bijhuizen beschouwd als ondernemingen. »

Een lid oordeelde dat deze tekst niet in de wet zelf diende opgenomen te worden en dat het volstond dat in het verslag werd opgemerkt dat zulks wel de bedoeling is der wet.

Het amendement werd ingetrokken.

Art. 11quater.

(Art. 12 van de tekst aangenomen door de Commissie).

De heer Deruelles stelde voor in de wet in te lassen:

« De Koning zal alle nodige maatregelen treffen tot samenordening van de bepalingen van deze wet met de wetten betreffende de wekelijkse rust der bedienden en der werklieden. »

Uw verslaggever stelde voor deze tekst als volgt te doen luiden:

« De Koning zal alle nodige maatregelen treffen tot samenordening van de bepalingen van deze wet met deze van de wet van 17 juni 1905 op de zondagrast in de nijverheids- en handelsondernemingen en met deze van het wetsbesluit van 25 februari 1947 betreffende de toekenning van loon aan werklieden voor een bepaald aantal feestdagen per jaar. »

Deze tekst werd eenparig aangenomen.

Art. 12.

In dit artikel is voorzien dat de beroepsverenigingen die een afwijking wensten te bekomen vooraf al de beroeps-genoten, ongeacht hunne aansluiting, moesten raadplegen onder toezicht van het Bureau van de Kamer van Ambachten en Neringen.

De heer Deruelles stelde voor het artikel te schrappen. Zijn voorstel werd eenparig aangenomen.

Art. 13.

Als straf is voorzien in de tekst van de subcommissie een geldboete van 1.000 frank tot 10.000 frank.

Daar deze boete moet verhoogd worden met de opdecimen stelt de heer Deruelles voor de boete te stellen van 50 frank tot 500 frank.

Het amendement wordt eenparig aangenomen.

Een lid stelt voor dat de tekst zou aangevuld worden met de gebruikelijke formule ten einde te voorzien dat de deelneming aan het wanbedrijf, en de verzachtende omstandigheden zouden kunnen toegepast worden.

Eenparig akkoord.

Art. 14.

Bij dit artikel werd opgesomd welke ambtenaren en agenten gerechtigd zijn om de overtredingen vast te stellen.

Daarenboven werd uitdrukkelijk vermeld dat de parketten vervolgingen konden inspannen op klacht van de betrokken beroepsorganisaties of van hun leden.

Men deed opmerken dat het niet nodig was zulks op te nemen in de wet; maar dat het anderzijds wel verstaan

Art. 11ter.

Le même commissaire a proposé un amendement libellé comme suit: « Pour l'application de la présente loi, les succursales sont considérées comme entreprises ».

Un membre a estimé qu'il ne convenait pas d'insérer ce texte dans la loi et qu'il suffisait de signaler dans le rapport que telle était l'intention du législateur.

L'amendement a été retiré.

Art. 11quater.

(Art. 12 du texte adopté par la Commission).

M. Deruelles a proposé d'insérer dans la loi ce qui suit:

« Le Roi prendra toutes dispositions nécessaires en vue de coordonner les dispositions de la présente loi avec celles relatives au repos hebdomadaire des employés et des ouvriers ».

Votre rapporteur a proposé de libeller ce texte comme suit:

« Le Roi prendra toutes dispositions nécessaires en vue de coordonner les dispositions de la présente loi avec celles de la loi du 17 juillet 1905 sur le repos du dimanche dans les entreprises industrielles et commerciales et celles de l'arrêté-loi du 25 février 1947 relatif à l'octroi de salaires pendant un certain nombre de jours fériés par an ».

Ce texte a été adopté à l'unanimité.

Art. 12.

Cet article prévoit que les associations professionnelles qui désirent obtenir une dérogation sont tenues de consulter au préalable toutes les personnes affiliées ou non exerçant la même profession, sous le contrôle du Bureau de la Chambre des Métiers et Négoces.

M. Deruelles a proposé la suppression de cet article. Sa proposition a été adoptée à l'unanimité.

Art. 13.

Le texte de la sous-commission prévoit une amende de 1.000 à 10.000 francs.

Cette amende devant être majorée des décimes additionnels, M. Deruelles propose une amende de 50 à 500 francs.

L'amendement est adopté à l'unanimité.

Un membre propose de compléter le texte par la formule consacrée en vue de permettre la répression de la participation au délit, et la prise en considération des circonstances atténuantes.

D'accord à l'unanimité.

Art. 14.

Cet article désigne les fonctionnaires et agents habilités à constater les infractions.

En outre, il prévoit explicitement que les parquets peuvent intenter des poursuites sur la plainte des organisations professionnelles intéressées ou de leurs membres.

Un commissaire estima que cette disposition est superflue, étant bien entendu d'autre part que les organisations

was dat de beroepsorganisaties en hare leden zulke klachten konden neerleggen.

De tekst werd niet weerhouden.

VII. — Stemming over het geheel.

Tijdens de vergadering van 26 november 1957 werd de tekst, voorgesteld door de Commissie, aangenomen met 13 stemmen en één onthouding.

In een volgende vergadering en ingevolge een opmerking van een lid dat afwezig was bij de eerste stemming was de Commissie eenparig akkoord om de bespreking over artikel 9 van hiernavolgende tekst (oud art. 10) te heropenen. Het geheel van de artikelen werd opnieuw in stemming gebracht en aangenomen met 17 stemmen tegen één en 2 onthoudingen.

De Verslaggever,

F. HERMANS.

De Voorzitter,

M. PHILIPPART.

professionnelles et leurs membres pourraient déposer des plaintes de l'espèce.

Le texte n'a pas été retenu.

VII. — Vote sur l'ensemble.

Au cours de la réunion du 26 novembre 1957 le texte proposé par la Commission avait été adopté par 13 voix et une abstention.

Lors d'une réunion ultérieure et sur l'observation d'un membre qui était absent lors du premier vote, la Commission unanime ayant accepté de rouvrir le débat sur l'article 9 du texte ci-après (ancien art. 10), l'ensemble des articles est remis aux voix et adopté par 17 voix contre 1 et 2 abstentions.

Le Rapporteur,

F. HERMANS.

Le Président,

M. PHILIPPART.

TEKST

AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Eerste artikel.

Behoudens de bij deze wet bepaalde uitzonderingen is het verboden te verkopen of ambachtelijke diensten te verschaffen op zon- en wettelijke feestdagen, vanaf 5 uur, zonder onderbreking, en dit gedurende een tijdspanne van 24 uur.

Art. 2.

Het is in dezelfde voege eveneens verboden, binnen de grenzen bepaald bij het eerste artikel, winkels, ambachtelijke werkhuizen, marktkramen, leurwagens of ieder andere verkoopsruimte of verkooppinrichting hoedanig dan ook en bestemd voor de rechtstreekse verkoop aan de gebruiker, in daadwerkelijke uitbating open te houden.

Art. 3.

Tijdelijke en beperkte afwijkingen aan de verbodsbepalingen van deze wet, kunnen in iedere gemeente door het College van Burgemeester en Schepenen worden toegestaan.

Deze afwijkingen moeten gerechtvaardigd zijn door een bijzondere en voorbijgaande omstandigheid en beperkt blijven tot de duurtijd hiervan.

Zij mogen voor een en dezelfde gemeente nooit op meer dan 25 dagen per jaar betrekking hebben.

Art. 4.

Van de verbodsbepalingen van deze wet kunnen voor iedere provincie bestendige afwijkingen worden toegestaan door de Bestendige Deputatie op verzoek van een provinciale of gewestelijke beroepsorganisatie en na advies van de Provinciale Kamer van Ambachten en Neringen.

Art. 5.

De bestendige afwijkingen waarvan sprake in artikel 4 moeten gerechtvaardigd zijn door beweeggronden die slaan, hetzij op het beroep, hetzij op de economische hoofdbedrijvigheid van de plaats.

Art. 6.

Het besluit van de Bestendige Deputatie, genomen krachtens artikel 4 van deze wet en waarbij aan handelaars of ambachtslieden van één of meer plaatsen, machtiging wordt verleend om hun ondernemingen open te houden op zondag, moet tevens een andere wekelijkse sluitingsdag aanwijzen.

Art. 7.

Tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie kan door de betrokken beroepsverenigingen beroep worden aangekend binnen 40 dagen, bij de Minister die het Middenstandswezen onder zijn bevoegdheid heeft en zulks bij een ter post aangetekend schrijven.

De Minister beslist, na advies te hebben ingewonnen van de Hoge Raad voor de Middenstand.

TEXTE

ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Article premier.

Sans préjudice des dérogations prévues par la présente loi, toute vente ou la prestation de services artisanaux est interdite les dimanches et jours fériés légaux, à partir de 5 heures, sans interruption, pendant une durée de 24 heures.

Art. 2.

Dans les limites prévues à l'article premier, il est également interdit de tenir effectivement ouverts les magasins, ateliers artisanaux, échoppes, véhicules ambulants ou tous autres lieux ou installations de vente généralement quelconques, destinés à la vente directe au consommateur.

Art. 3.

Dans chaque commune, le Collège des Bourgmestre et Echevins peut accorder des dérogations temporaires et limitées aux interdictions prévues par la présente loi.

Ces dérogations doivent être motivées par une circonstance particulière et passagère et se limiter à la durée de celle-ci.

Dans la même commune, elles ne peuvent, en aucun cas, porter sur plus de 25 jours par an.

Art. 4.

Dans chaque province, la Députation permanente, à la demande d'une organisation professionnelle provinciale ou régionale et après avis de la Chambre provinciale des Métiers et Négoces, peut accorder des dérogations permanentes aux interdictions prévues par la présente loi.

Art. 5.

Les dérogations permanentes prévues à l'article 4 doivent être motivées par des considérations relatives soit à la profession soit à l'activité économique principale de la localité.

Art. 6.

L'arrêté de la Députation permanente pris en vertu de l'article 4 de la présente loi et accordant aux commerçants ou artisans d'une ou plusieurs localités, l'autorisation de maintenir ouvertes leurs entreprises le dimanche, doit conjointement déterminer un autre jour fixe de fermeture hebdomadaire.

Art. 7.

Dans les 40 jours, les organisations professionnelles intéressées peuvent prendre leur recours contre la décision de la Députation permanente, auprès du Ministre qui a les Classes moyennes dans ses attributions, et ce par lettre recommandée à la poste.

Le Ministre statue, après avis du Conseil supérieur des Classes moyennes.

Art. 8.

De categorieën van handels- en ambachtelijke ondernemingen die, uit hun aard, een ononderbroken dienst aan het publiek moeten verzekeren, vallen niet onder toepassing van deze wet.

Deze beroepsgroepen worden aangeduid bij ministerieel besluit, op voorstel van de Hoge Raad voor de Middenstand.

Art. 9.

Het hoofd van een handels- of ambachtelijke onderneming waarvan de economische activiteit voornamelijk uitgeoefend wordt op de rustdag voorzien door deze wet, kan een verzoekschrift aanhangig maken bij het College van Burgemeester en Schepenen der gemeente waar zich de zetel bevindt van zijn onderneming, ten einde te bekomen dat een andere dag in de week als rustdag zou worden aangeduid. Het College van Burgemeester en Schepenen beslist op de vraag bij gemotiveerde beslissing.

Art. 10.

In de ondernemingen welke ingevolge de afwijkingen waarvan sprake bij artikelen 3, 4 en 8 gedurende de wettelijke sluitingsuren open blijven, mogen geen andere producten verkocht worden of geen andere diensten bewezen worden, dan deze welke behoren tot hun normale uitbating.

Art. 11.

De besluiten en andere reglementaire bepalingen genomen krachtens deze wet worden openbaargemaakt door middel van aanplakbrieven in de plaatsen waar ze dienen toegepast te worden.

Art. 12.

De Koning zal alle nodige maatregelen treffen tot samenordering van de bepalingen van deze wet met deze van de wet van 17 juli 1905 op de zondagrust in de nijverheids- en handelondernemingen en met deze van het wetsbesluit van 25 februari 1947 betreffende de toekenning van loon aan werklieden voor een bepaald aantal feestdagen per jaar.

Art. 13.

De overtredingen van de bepalingen van deze wet worden gestraft met geldboete van 50 frank tot 500 frank en gevangenisstraf van 8 dagen tot één jaar of met een van die straffen alleen.

In afwijking van artikel 100 van het Strafwetboek, is hoofdstuk VII en artikel 85 van boek I van dit Wetboek van toepassing op de overtredingen bepaald in deze wet.

Art. 8.

Ne tombent pas sous l'application de la présente loi, les catégories d'entreprises commerciales et artisanales qui, de par leur nature, doivent assurer au public un service ininterrompu.

Ces catégories professionnelles sont désignées par arrêté ministériel sur proposition du Conseil supérieur des Classes moyennes.

Art. 9.

Le chef d'une entreprise commerciale ou artisanale dont l'activité économique s'exerce principalement le jour de repos prévu par la présente loi, pourra introduire une requête auprès du Collège des Bourgmestre et Echevins de la commune où se trouve le siège de l'établissement, à l'effet d'obtenir la fixation d'un autre jour de repos hebdomadaire. Le Collège des Bourgmestre et Echevins statue sur la demande par arrêté motivé.

Art. 10.

Les entreprises restant ouvertes pendant les heures de fermeture légales, en vertu des dérogations prévues aux articles 3, 4 et 8, ne peuvent vendre d'autres produits ou prêter d'autres services que ceux qui appartiennent à leur exploitation normale.

Art. 11.

Les arrêtés et autres dispositions réglementaires pris en vertu de la présente loi sont publiés par voie d'affiches dans les localités où ils reçoivent application.

Art. 12.

Le Roi prendra toutes dispositions nécessaires en vue de coordonner les dispositions de la présente loi avec celles de la loi du 17 juillet 1905 sur le repos du dimanche dans les entreprises industrielles et commerciales et celles de l'arrêté-loi du 25 février 1947 relatif à l'octroi de salaires aux travailleurs pendant un certain nombre de jours fériés par an.

Art. 13.

Les infractions à la présente loi sont punies d'une amende de 50 francs à 500 francs et d'une peine d'emprisonnement de 8 jours à un an, ou de l'une de ces peines seulement.

Par dérogation à l'article 100 du Code pénal, le chapitre VII et l'article 85 livre Ier de ce Code sont applicables aux infractions prévues par la présente loi.

BIJLAGE. I.

VERSLAG
EN TEKST VAN DE SUBCOMMISSIE.

HOOFDSTUK I.

Principe en begrenzing.

Uw subcommissie scheen met eenparigheid akkoord om te zeggen dat, gezien de huidige verkoopsgewoonten in België, een wettelijke regeling van de rustdagen voor middenstanders wenselijk is.

Uw subcommissie scheen niet akkoord om deze regeling ook tot rusturen in de weekdagen of de sluitingsuren des avonds, uit te breiden.

Akkoord gaande over het principe van een verplichte, wettelijke rustdag, leek het iedereen vanzelfsprekend dat deze dag, althans in principe, de zondag zou zijn.

Sommige leden lieten zich bij de keuze van een zondag leiden door godsdienstige overwegingen. Andere stelden vast dat — in onze huidige samenleving de zondag de meest normale rustdag is. Het is de verlofdag der schoolkinderen; het is de dag waarop de meeste gelegenheden tot ontspanning, georganiseerd worden. Het vastleggen van dit principe is dan het voorwerp van de artikelen 1 en 2.

* * *

Vastgesteld werd echter dat op dit principe vele uitzonderingen moesten gemaakt worden alnaargelang de aard van het beroep, en verkoopsgewoonten van een streek, en de toeristische betekenis dierzelve.

Deze drie verschillende aspecten verklaren waarschijnlijk, de zeer verschillende adviezen die uit de verschillende landsgedeelten over deze wetsvoorstellen uitgebracht werden.

Deze uitzonderingen zouden kunnen gerangschikt worden in vier soorten:

- a) gelegenheidsuitzonderingen;
- b) beroepen welke, terwille van hun aard of ingevolge de gewoonten wel een wekelijkse rustdag kunnen nemen, doch waarvoor de zondag niet geschikt voorkomt;
- c) beroepen welke, terwille van hun aard of ligging, een ononderbroken activiteit wensen waar te nemen en dus aan de wet zouden dienen te ontsnappen;
- d) uitzonderlijke individuele gevallen.

Aan ieder dezer vier gevallen wordt hierna dan enige regels geweid.

HOOFDSTUK II.

Uitzonderingen.

§ 1. — *Gelegenheidsuitzonderingen.*

Het kan gebeuren dat in een bepaalde gemeente toevallige voorzieningen of onvoorziene omstandigheden, een uitzonderlijke volkstoeleef en uitzonderlijke ravitailleringmogelijkheden doen ontstaan. In al deze gevallen zullen de gemeentelijke overheden de toepassing der wet voor een dag of enkele dagen kunnen schorsen.

Als voorbeelden van deze uitzonderlijke omstandigheden worden gegeven: de foorkermis, een grote sport of culturele manifestatie, een uitgang van een ommegang of elk andere manifestatie die een ongevoel uitzicht vertoont, enz.

Dit vormt dan het voorwerp van artikel 3 van de nieuwe tekst.

§ II. — *Rustdag in de week.*

Het kan ook voorkomen dat voor een bepaald beroep of in een bepaalde streek, de zondag niet als rustdag kan gekozen worden, en dat een rustdag in de week zich opdringt.

In het voorstel Fimmers werd dienaangaande voorzien dat de gewestelijke beroepsvereniging in deze aangelegenheid het initiatief moest nemen om aan de Bestendige Deputatie der Provincie de afwijking voor te stellen.

Deze procedure zou iedereen kunnen bevredigen indien alle middenstandsberoepen georganiseerd waren en indien alle beroepsorganisaties werkelijk representatief waren voor hun beroep.

Van verschillende zijden werd dienaangaande twijfel geopperd. Het leek dan ook goed de tekst van het voorstel Fimmers te amenderen.

ANNEXE I.

RAPPORT
ET TEXTE DE LA SOUS-COMMISSION.CHAPITRE Ier.

Principe et délimitation.

Votre sous-commission s'est montrée unanimement d'accord pour dire que, vu les habitudes de vente existant en Belgique, une réglementation légale relative aux jours de repos des classes moyennes est souhaitable.

Toutefois, votre sous-commission ne s'est pas ralliée à l'idée d'une extension de cette réglementation aux heures de repos en semaine ou aux heures de fermeture le soir.

Etant donné l'accord réalisé sur le principe de l'obligation du jour de repos hebdomadaire, il a paru évident à chacun que cette journée, du moins en principe, serait le dimanche.

Pour certains membres, le choix du dimanche était dicté par des considérations d'ordre religieux. D'autres ont constaté que, dans notre société actuelle, le dimanche est le jour de repos indiqué. C'est un jour de congé pour les enfants; c'est également le jour où la plupart des occasions de délasserement sont organisées. C'est donc à la consécration de ce principe que tendent les articles 1 et 2.

* * *

Toutefois, il est apparu que ledit principe appelait de nombreuses exceptions, selon la nature de la profession, les habitudes de vente d'une région déterminée et son importance du point de vue touristique.

Ces trois aspects différents expliquent sans doute les avis très divergents émanant des différentes régions du pays sur les propositions de loi en discussion.

Les exceptions pourraient être divisées en quatre catégories:

- a) les exceptions occasionnelles;
- b) les professions dont la nature ou les coutumes permettent de prendre un jour de repos hebdomadaire, mais pour lesquelles le dimanche n'est pas le jour indiqué;
- c) les professions qui, en raison de leur nature ou de leur situation, ne souhaitent pas interrompre leurs activités et qui devraient donc échapper à l'application de la loi;
- d) les cas individuels exceptionnels.

Ci-après un exposé succinct de ces quatre cas.

CHAPITRE II.

Exceptions.

§ 1er. — *Exceptions occasionnelles.*

Il se peut que dans l'une ou l'autre commune des circonstances fortuites, prévues ou imprévues, provoquent une affluence extraordinaire et posent des problèmes exceptionnels de ravitaillement. Dans tous ces cas, les autorités communales pourront suspendre l'application de la loi pendant un ou plusieurs jours.

Citons comme exemples de ces circonstances exceptionnelles: kermesses, une importante manifestation sportive ou culturelle, un cortège historique ou toute autre manifestation de caractère inhabituel, etc...

C'est ce qui fait l'objet de l'article 3 du nouveau texte.

§ 2. — *Jour de repos en semaine.*

Il est possible aussi que, pour une profession déterminée ou dans une région déterminée, le dimanche ne s'indique pas en tant que jour de repos, et que le choix d'un jour de repos en semaine s'impose.

La proposition Fimmers prévoit que les organisations professionnelles régionales doivent prendre l'initiative en cette matière, en proposant à la Députation permanente de la province d'accorder une dérogation.

Cette procédure serait acceptable pour chacun si toutes les professions libérales étaient organisées et si toutes les organisations professionnelles étaient réellement représentatives de leur profession.

De plusieurs côtés, des doutes ont été émis à cet égard.

En conséquence, il a paru souhaitable d'amender le texte de la propo-

en de beroepsorganisaties te verplichten, alle beroepsgenoten (dus ook de niet aangeslotene), te raadplegen alvorens een bepaalde weekdag als rustdag voor te stellen.

Deze raadpleging zou dan moeten gehouden worden onder toezicht van de Provinciale Kamer van Ambachten en Neringen, volgens modaliteiten bij koninklijk besluit te bepalen.

§ III. — Geen rustdag.

Er werd echter ook opgemerkt dat er wellicht beroepen of streken kunnen zijn waarvoor de organisatie van een verplichte rustdag onmogelijk lijkt.

Juist zoals sommige openbare diensten zonder onderbreking moeten werken, zo moeten ook sommige privédiensten voortdurend ter beschikking van het publiek staan. Tot deze categorie zouden kunnen behoren de hotels en restaurants, de auto-depannage, het taxi-bedrijf, e.a.

Deze categorie was in het voorstel Fimmers vergeten; in het voorstel Vanden Boeynants werd eraan gedacht in artikel 11 alsmede in artikel 3, 2°.

Het leek de beide auteurs gewenst geen opsomming van deze beroepsoorten in de wet op te nemen. Dergelijke opsomming zou wellicht arbitrair voorkomen en biedt het gevaar van onvolledig te zijn.

Het leek veel beter aan de beroepsgenoten zelf over te laten om te beoordelen of zij — al dan niet — onder deze categorieën vallen. Eens te meer zou het initiatief gelaten worden aan de Beroepsvereniging. Wanneer deze, na raadpleging van al de beroepsgenoten en met een meerderheid van 2/3, zou wensen geen wettelijke rustdag te hebben, kan zij aan de toepassing der wet ontsnappen. Deze wens zal dan gelden voor al de beroepsgenoten over geheel het grondgebied van het Rijk en zal alsdan overgemaakt worden voor bekrachtiging aan de Minister van Middenstand. Deze laatste zal enkel hebben na te gaan of de raadpleging regelmatig werd gehouden, en of de wettelijke meerderheden werden bereikt.

§ IV. — Individuele gevallen.

Het leek eenieder duidelijk dat, rekening houdende met deze driedubbele reeks van aanpassingen en uitzonderingen, de rechten van het individu in ruime mate gewaarborgd zijn.

Nochtans zou het kunnen zijn dat een bedrijf meer speciaal geëxploiteerd wordt in omstandigheden waaraan de overige beroepsgenoten ontsnappen. De winkel van fruit of suikergoed, gelegen bij de ingang van een hospitaal of internaat, is natuurlijk aangewezen op verkoop op de bezoeken en deze kunnen zeer goed samenvallen met de verplichte rustdagen.

Het leek billijk ook deze gevallen te voorzien. De bedrijfsleider die meent onder deze categorie te vallen, zal zich bij een met redenen omkleed schriftelijk verzoekschrift wenden tot het College van Burgemeester en Schepenen dat eventueel een andere rustdag kan voorstellen.

Na die besprekingen werd de heer Fimmers door uw subcommissie met de redactie van een nieuwe tekst belast.

Bedoelde tekst zou een vergelijking moeten zijn tussen het voorstel Fimmers — dat volgens sommigen niet lenig genoeg is — en het voorstel Vanden Boeynants — dat volgens anderen te soepel is — en zou bovendien rekening moeten houden met de suggesties en adviezen die door de bevoegde organisaties zouden worden verstrekt.

Uw verslaggever over het voor-ontwerp heeft die taak vervuld, en, na raadpleging van de indieners van andere voorstellen, ook na inwinning van de overeenstemmende adviezen van de machtige middenstandsorganisaties, stelt hij aan uwe subcommissie de aanneming voor van volgende tekst, die als titel zou kunnen dragen « Voorstel Fimmers-Vanden Boeynants ».

TEKST.

Principe.

Eerste artikel.

Behoudens de bij deze wet voorziene uitzonderingen is het verboden te verkopen of ambachtelijke diensten te verschaffen op zond- en wettelijke feestdagen, vanaf 5 uur tot 5 uur van de volgende dag.

Art. 2.

Het is in dezelfde voege eveneens verboden, binnen de grenzen voorzien bij artikel 1, winkels, ambachtelijke werkhuizen, marktkramen, leeuwagens of ieder andere verkoopsruimte of verkoopsinrichting hoedanig dan ook en bestemd voor de rechtstreekse verkoop aan de gebruiker in daadwerkelijke uitbating open te houden.

sition Fimmers, en obligeant les organisations professionnelles à consulter tous ceux qui exercent la profession en question (donc également les non-affiliés), avant de proposer un jour de semaine déterminé comme jour de repos.

Il devra être procédé à cette consultation sous le contrôle de la Chambre provinciale des Métiers et Négoces, suivant des modalités à déterminer par arrêté royal.

§ 3. — Pas de jour de repos.

On a fait remarquer également, qu'il y a peut-être des professions ou des régions qui ne se prêtent pas à l'instauration d'un jour de repos obligatoire.

Tout comme il y a des services publics qui doivent fonctionner sans interruption, il y a également des services privés qui doivent être constamment à la disposition du public. Cette catégorie pourrait comprendre entre autres les hôtels, les restaurants, les services de dépannage d'autos, les taxis, etc...

Cette catégorie a été perdue de vue dans la proposition Fimmers; la proposition Vanden Boeynants en fait mention dans ses articles 11 et 3, 2°.

Aucun des deux auteurs n'a cru opportun d'insérer dans la loi une énumération des professions de ce genre. Pareille énumération aurait vraisemblablement un aspect arbitraire, et présenterait le danger d'être incomplète.

Il a semblé dès lors préférable de laisser aux membres eux-mêmes de ces professions le soin d'apprécier si, oui ou non, ils appartiennent aux catégories en question. Une fois de plus, l'initiative serait laissée à l'organisation professionnelle. Si celle-ci, après consultation de toutes les personnes exerçant la profession et à la majorité des deux tiers, exprime le désir de ne pas voir instaurer de jour de repos légal, elle échappera à l'application de la loi. Ce désir vaudra alors pour tous les collègues sur tout le territoire du Royaume, et sera transmis pour ratification au Ministre des Classes Moyennes. Celui-ci se bornera à vérifier si la procédure de consultation a été régulière et si les majorités légales ont été recueillies.

§ 4. — Cas individuels.

Tous ont estimé que, compte tenu de cette triple série d'adaptations et d'exceptions, les droits individuels étaient largement garantis.

Pourtant, il se pourrait qu'une entreprise soit exploitée plus spécialement dans des circonstances auxquelles les autres entreprises du même genre échappent. Un commerce de fruits ou de confiserie, situé près de l'entrée d'un hôpital ou d'un internat, dépendra largement de la vente réalisée les jours de visite, et ceux-ci pourraient fort bien coïncider avec les jours de repos obligatoires.

Il a paru équitable de prévoir ces cas également. Le chef d'entreprise qui croit appartenir à cette catégorie devra adresser une requête écrite et motivée au Collège des Bourgmestre et Echevins, qui pourra éventuellement fixer un autre jour de repos.

Aux termes de ces débats, votre sous-commission a chargé M. Fimmers de rédiger un nouveau texte.

Ce texte devrait être un compromis entre la proposition Fimmers — aux yeux de certains trop rigide — et la proposition Vanden Boeynants — aux yeux d'autres trop peu rigide — et devrait tenir compte au surplus des suggestions et avis qui auraient été donnés par les organisations compétentes.

Votre pré-rapporteur s'est acquitté de cette tâche et, après avoir consulté les auteurs d'autres propositions et avoir reçu les avis conformes des puissantes organisations des classes moyennes, il propose à votre sous-commission d'adopter le texte suivant qui pourrait s'intituler « proposition Fimmers - Vanden Boeynants ».

TEXTE.

Principe.

Article premier.

Sous réserve des dérogations prévues par la présente loi, toute vente ou la prestation de services artisanaux est interdite les dimanches et jours fériés légaux, de 5 heures à 5 heures du jour suivant.

Art. 2.

Dans les limites prévues à l'article premier, il est également interdit de tenir effectivement ouverts les magasins, ateliers artisanaux, échoppes, véhicules ambulants ou tous autres lieux ou installations de vente généralement quelconques, destinés à la vente directe au consommateur.

Tijdelijke afwijking.**Art. 3.**

Tijdelijke en beperkte afwijkingen aan de verbodsbepalingen van de huidige wet, kunnen in iedere gemeente door het College van Burgemeester en Schepenen toegelaten worden.

Art. 4.

De tijdelijke en beperkte afwijkingen aan de verbodsbepalingen van deze wet moeten gerechtvaardigd zijn door een bijzondere en voorbijgaande omstandigheid en beperkt blijven tot de duurtijd hiervan.

Deze afwijkingen mogen voor een en dezelfde gemeente, wijk of gehucht, nooit op meer dan 25 dagen per jaar betrekking hebben.

Rustdag in de week.**Art. 5.**

Bestendige afwijkingen aan de verbodsbepalingen van de huidige wet kunnen voor iedere provincie toegelaten worden door de Bestendige Deputatie op verzoek van een provinciale of gewestelijke beroepsorganisatie en na advies van de Provinciale Kamer van Ambachten en Neringen.

Art. 6.

De bestendige afwijkingen voorzien bij artikel 5 moeten gerechtvaardigd zijn hetzij door de aard van het beroep, hetzij door de aard van de plaats waarvoor de afwijking gevraagd wordt.

Art. 7.

Wanneer het ingevolge artikel 5 aan de leden van een beroepsvereniging of aan al de handelaars van een bepaalde plaats toegelaten wordt hun ondernemingen des zondags open te houden, moet de Bestendige Deputatie in dezelfde beslissing een andere sluitingsdag in de week voorzien.

Art. 8.

Tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie kan door de betrokken beroepsverenigingen worden beroep aangetekend binnen de 40 dagen, bij de Minister die het Middenstandswezen onder zijn bevoegdheid heeft en zulks bij een der post aangetekend schrijven.

De Minister beslist na advies te hebben ingewonnen van de Hoge Raad voor de Middenstand.

Geen rustdag.**Art. 9.**

Vallen niet onder toepassing dezer wet de beroepen die, uit hunnen aard, een ononderbroken dienst aan het publiek moeten verzekeren.

Deze beroepen worden aangeduid bij Besluit van de Minister van Middenstand, op voorstel en bindend advies van de betrokken Nationale Beroepsvereniging, beslissende bij 2/3 der beroepsgenoten.

Art. 10.

De bedrijfsleiders waarvan het bedrijf ingesteld is op een bijzondere verkoopdag, samenvallende met de wettelijke rustdag in deze wet bepaald, kunnen zich richten tot het College van Burgemeester en Schepenen dewelke bij, gemotiveerde beslissing, aan de verzoekende partij een andere rustdag zal opleggen.

Gemeenschappelijke bepalingen en strafbepalingen.**Art. 11.**

In de ondernemingen welke ingevolge de afwijkingen voorzien bij artikelen 3, 5 en 9 gedurende de wettelijke sluitingsuren open blijven, mogen geen andere producten verkocht worden of geen andere diensten bewezen worden, dan deze welke behoren tot hunne normale uitbating.

Art. 12.

Wanneer toepassing gemaakt wordt van de artikelen 5 en 9, raadtpleegt de Provinciale of Nationale Beroepsvereniging, al de beroeps-

Dérogradation temporaire.**Art. 3.**

Dans chaque commune, le Collège des Bourgmestre et Echevins peut accorder des dérogations temporaires et limitées aux interdictions prévues par la présente loi.

Art. 4.

Ces dérogations — limitées et temporaires aux interdictions prévues par la présente loi — doivent être justifiées par une circonstance particulière et passagère et se limiter à la durée de celle-ci.

Dans la même commune, ces dérogations ne peuvent, en aucun cas, porter sur plus de 25 jours par an.

Jour de repos en semaine.**Art. 5.**

Dans chaque province, la Députation permanente, à la demande d'une organisation professionnelle provinciale ou régionale et après avis de la Chambre provinciale des Métiers et Négoces, peut accorder des dérogations permanentes aux interdictions prévues par la présente loi.

Art. 6.

Les dérogations permanentes prévues à l'article 5 doivent être justifiées soit par la nature de la profession, soit par la nature de la localité pour laquelle la dérogation est sollicitée.

Art. 7.

Lorsque, en vertu de l'article 5, les membres d'une organisation professionnelle ou tous les commerçants d'une localité déterminée sont autorisés à maintenir ouvertes leurs entreprises le dimanche, la Députation permanente est tenue de prévoir dans la même décision un autre jour de fermeture en semaine.

Art. 8.

Dans les 40 jours, les organisations professionnelles intéressées peuvent prendre leur recours contre la décision de la Députation permanente, auprès du Ministre qui a les Classes Moyennes dans ses attributions, et ce par lettre recommandée à la poste.

Le Ministre statue, après avis du Conseil supérieur des Classes Moyennes.

Pas de jour de repos.**Art. 9.**

Ne tombent pas sous l'application de la présente loi, les professions qui, de par leur nature, doivent assurer au public un service ininterrompu.

Ces professions seront désignées par un arrêté du Ministre des Classes Moyennes, sur la proposition et sur avis formel de l'organisation professionnelle nationale intéressée, statuant à la majorité des deux tiers des personnes exerçant la profession.

Art. 10.

Les chefs d'entreprise, dont l'entreprise est axée sur un jour de vente particulier, coïncidant avec le jour de repos légal prévu par la présente loi, peuvent s'adresser au Collège des Bourgmestre et Echevins qui imposera, par décision motivée, un autre jour de repos au requérant.

Dispositions communes et sanctions.**Art. 11.**

Les entreprises restant ouvertes pendant les heures de fermeture légales, en vertu des dérogations prévues aux articles 3, 5 et 9, ne peuvent vendre d'autres produits ou prester d'autres services que ceux qui appartiennent à leur exploitation normale.

Art. 12.

Lorsqu'il est fait application des articles 5 et 9, l'organisation professionnelle provinciale ou nationale consulte toutes les personnes exer-

genoten van haar ressort ongeacht hunne aansluiting, en zulks volgens een procedure bij koninklijk besluit te bepalen en onder toezicht respectievelijk van het Bureau van de Provinciale of van de Nationale Kamer van Ambachten en Neringen.

Art. 13.

De overtredingen van de bepalingen dezer wet worden gestraft met geldboete van 1.000 frank tot 10.000 frank en gevangenisstraf van 8 dagen tot één jaar of niet een van die straffen alleen.

Art. 14.

De ambtenaren bij de gerechtelijke politie, de gerechtelijke agenten der Parketten, de beëdigde agenten van de gemeentelijke politie en van de plattelandspolitie, alsmede alle rijkswachters zijn gerechtigd en verplicht de overtredingen van de bepalingen dezer wet vast te stellen.

De Parketten zullen bovendien vervolgingen kunnen inspannen op klacht van de betrokken beroepsorganisaties of van hun leden.

Namens de subcommissie :

De Verslaggever,

De Voorzitter,

A. FIMMERS.

P. VANDEN BOEYNANTS.

BIJLAGE II.

ADVIES VAN DE HOGE RAAD VOOR DE MIDDENSTAND.

Ondervraagd door de Heer Minister — brief van 5 april 1957 — heeft de Hoge Raad voor de Middenstand, in de loop van zijn vergaderingen van 22 en 29 mei en van 5 juni 1957, opnieuw het vraagstuk van de zondag- of wekelijkse rust onderzocht, alsmede dat van de winkelsluiting, waarover hij reeds advies had uitgebracht in de maand januari 1953.

In de loop van de algemene bespreking is het gebleken dat de onderscheiden meningen weinig veranderd waren sinds 1953 en dat de argumenten welke toen werden aangehaald ten voordele van verschillende stellingen, dezelfde gebleven waren.

Aan de andere kant, hebben de raadplegingen en enquêtes welke in de laatste tijd door de middenstandsorganisaties, alsmede door de Kamers van Ambachten en Neringen en het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand ondernomen werden, de fundamentele verschillen van zienswijze bevestigd die zowel op het professioneel als op het regionaal plan bestaan en die reeds in het advies van de Hoge Raad van 1953 werden vastgesteld.

Dienvolgens heeft de Hoge Raad voor de Middenstand het onnodig geoordeeld nogmaals opnieuw de onderscheiden thesen te ontwikkelen aangezien deze genoeg bekend zijn. Nochtans dient te worden aangestipt dat het verlangen naar rust zich schijnt te veralgemenen en dat de meningsverschillen hoofdzakelijk slaan op de methode die dient gevolgd te worden om deze te verwezenlijken.

Bijgevolg beperkt de Hoge Raad zich in onderhavig document tot een zo klaar en zo bondig mogelijk antwoord op de vragen welke door de Heer Minister werden gesteld in zijn bovenvermelde brief.

I. — Zondagrust.

Behoudens een zeer kleine minderheid van de Hoge Raad voor de Middenstand, die overtuigd tegenstander blijft van elke welkdanige tussenkomst van de wetgever op stuk van wekelijkse rust, zijn de hieronder aangehaalde meningen deze welke tot uiting zijn gekomen in de schoot van de grote meerderheid van de Raad, die oordeelt dat het ogenblik gekomen is om het passend juridisch kader te scheppen ter bevordering van de rust in de ambachten en neringen.

1. Principe van de door de wet opgelegde sluitingsverplichting.

De minderheid van de Hoge Raad heeft zich voorstander verklaard van een verplichte en veralgemeende wekelijkse sluitingsdag, opgelegd en bekrachtigd door een wet en volgens de modaliteiten welke hieronder sub. 3 zijn aangegeven.

De meerderheid verklaarde zich tegenstander van dergelijke verplichting.

quant la profession intéressée dans son ressort, indépendamment de leur affiliation et ceci suivant une procédure à déterminer par arrêté royal, et sous le contrôle respectif du Bureau de la Chambre provinciale ou nationale des Métiers et Négoces.

Art. 13.

Les infractions à la présente loi sont punies d'une amende de 1.000 francs à 10.000 francs et d'une peine d'emprisonnement de 8 jours à un an, ou de l'une de ces peines seulement.

Art. 14.

Les officiers de la police judiciaire, les agents judiciaires des Parquets, les agents assermentés de la police communale et de la police rurale, ainsi que tous les gendarmes sont habilités à et tenus de constater les infractions aux dispositions de la présente loi.

En outre, les Parquets peuvent intenter des poursuites, sur la plainte des organisations professionnelles intéressées ou de leurs membres.

Au nom de la sous-commission :

Le Rapporteur,

Le Président,

A. FIMMERS.

P. VANDEN BOEYNANTS.

ANNEXE II.

AVIS DU CONSEIL SUPERIEUR DES CLASSES MOYENNES.

Interrogé par Monsieur le Ministre — lettre du 5 avril 1957 — le Conseil Supérieur des Classes Moyennes a, au cours de ses réunions des 22 et 29 mai et 5 juin 1957, réexaminé le problème du repos dominical ou hebdomadaire, ainsi que celui de la fermeture des magasins, au sujet desquels il avait déjà émis un avis au mois de janvier 1953.

Lors de la discussion générale, il est apparu que les diverses opinions n'avaient guère changé depuis 1953 et que les arguments avancés de part et d'autre en faveur des différentes thèses en présence étaient restés les mêmes.

D'autre part, les consultations et enquêtes entreprises ces derniers temps par les organisations de classes moyennes, de même que par les Chambres des Métiers et Négoces et par l'Institut d'Etude Economique et Sociale des Classes Moyennes, sont toutes de nature à confirmer les divergences de vues fondamentales, tant sur le plan professionnel que sur le plan régional, que l'avis du Conseil Supérieur de 1953 constatait déjà.

Dès lors, le Conseil Supérieur des Classes Moyennes a cru inutile de développer à nouveau ces différentes thèses suffisamment connues. Néanmoins, il convient de signaler que le désir de repos semble se généraliser et que les divergences portent essentiellement sur la méthode à suivre pour le réaliser.

Par conséquent, le Conseil Supérieur s'en tient, dans le présent document, à une réponse aussi claire et aussi concise que possible aux questions posées par Monsieur le Ministre dans sa lettre susmentionnée.

I. — Repos dominical.

En dehors d'une faible minorité du Conseil Supérieur des Classes Moyennes qui reste fermement opposée à toute intervention du législateur, sous quelque forme que ce soit, en matière de repos hebdomadaire, les opinions rapportées ci-dessous sont celles qui se sont fait jour au sein de la grande majorité du Conseil, qui estime que le moment est venu de créer le cadre juridique propice à la généralisation du repos dans les métiers et négoces.

1. Principe de l'obligation de fermeture imposée par la loi.

La minorité du Conseil Supérieur s'est déclarée partisane d'une obligation de fermeture hebdomadaire généralisée, imposée et sanctionnée par une loi et suivant les modalités reprises ci-après sub. 3.

La majorité s'est déclarée adverse de pareille obligation.

2. Principe van de op initiatief van de beroepsverenigingen opgelegde sluitingsverplichting.

De hierboven vernoemde meerderheid van de Raad heeft zich uitgesproken ten voordele van een raamwet die de beroepsverenigingen zou toelaten, voor hun eigen bedrijfstak, en volgens een nog vast te stellen procedure waarin evenwel in elk geval het advies van de Nationale Raad voor Ambachten en Neringen en/of van de bevoegde provinciale Kamer voor Ambachten en Neringen zou dienen voorzien te worden, een verplichte wekelijkse rustdag aan te vragen.

Er valt op te merken dat een deel van de minderheid waarvan sprake onder 1. hierboven, zich bij deze thesis zou kunnen aansluiten voor het geval de wetgever zou oordelen haar niet te kunnen volgen in haar verlangen om een veralgemeende wekelijkse rustdag te zien opleggen.

3. Keuze van de rustdag.

Alhoewel de Raad eenparig oordeelt dat de meest geschikte rustdag de zondag is, dienen nochtans de volgende stellingen te worden genoemd:

a) Voor de minderheid, die zich heeft uitgesproken ten voordele van een veralgemeende wettelijke verplichting, staat de wekelijkse sluitdag in principe gelijk met de zondagsluiting.

Daar waar zij, als eerste stap, zou aanvaarden dat deze verplichting zou beperkt blijven tot de zondagnamiddag, stelt zij in elk geval voor dat afwijkingen zouden kunnen verleend worden ter inachtneming van de noodwendigheden van sommige beroepen of van sommige streken.

Maar wat deze afwijkingen betreft, wensen de eenen (het merendeel van de partijgangers) het recht op initiatief daartoe voor te behouden aan de beroepsverenigingen, daar waar anderen dit initiatief zouden overlaten aan elk individu afzonderlijk, mits in zijn uitstalraam een bericht te plaatsen waarbij het publiek op de hoogte gebracht wordt van de dag van de week die, voor deze onderneming, de zondag als rustdag vervangt.

b) In de veronderstelling van een raamwet, die de beroepsverenigingen, zou toelaten bepaalde initiatieven op dat gebied te nemen, zijn de meningen verdeeld over:

1° een stelsel dat aan de gewestelijke en plaatselijke beroepsverenigingen de meest absolute vrijheid zou laten wet betreft de keuze van de wekelijkse rustdag;

2° een stelsel dat het recht van initiatief zou voorbehouden aan de nationale beroepsverenigingen, deze daarbij de meest absolute vrijheid latend wat betreft de keuze van de rustdag, maar voor de gewestelijke en plaatselijke secties de mogelijkheid scheppend om, voor de ondernemingen van hun ambtsgebied, de vervanging aan te vragen van de nationaal gekozen dag door een andere dag van de week.

3° een stelsel dat, alhoewel het het initiatief zou laten aan de nationale beroepsverenigingen, deze laatste zou beperken in de keuze van de dag door het principe van de zondagsluiting voorop te zetten, principe waarvan alleen zou mogen worden afgeweken in geval van werkelijke professionele of gewestelijke noodwendigheden.

c) Bij gebrek aan gewestelijke of plaatselijke beroepsverenigingen welke beantwoorden aan de eisen gesteld in de artikelen 4 en 8 van de wet van 2 mei 1949, zou het recht van initiatief kunnen toegekend worden aan de interprofessionele verenigingen welke aan dezelfde voorwaarden voldoen.

N.B. — Het is wel begrepen dat wanneer de Hoge Raad voor de Middenstand de tussenkomst vooropzet van de nationale en regionale beroepsverenigingen, hij daardoor die verenigingen verstaat welke voldoen aan de voorwaarden gesteld door de artikelen 4 en 8 van de wet van 2 mei 1949 houdende oprichting van de Hoge Raad voor de Middenstand en van de provinciale Kamers voor Ambachten en Neringen.

II. — Avondsluiting.

Wat de avondsluiting betreft, heeft de meerderheid van de Hoge Raad zich uitgesproken tegen elke tussenkomst van de wetgever.

Een deel van de minderheid wenst dat de wet de verplichte en veralgemeende sluiting, uitsluitend vanaf 20 uur, zou opleggen, daarbij nochtans afwijkingen aanvaardend welke kunnen vergelegen worden met deze voorzien voor de zondagsluiting.

Een ander deel wenst, door dezelfde raamwet, aan de nationale beroepsverenigingen het recht te zien worden toegekend om, voor hun eigen bedrijfstak, een sluitingsverplichting aan te vragen, daarbij evenwel voor de gewestelijke en plaatselijke secties de mogelijkheid scheppend om afwijkingen aan te vragen voor de ondernemingen van hun ambtsgebied.

De voorstanders van de strikte regeling — net zoals voor de wekelijkse rustdag — zouden zich wanneer het niet anders kan, bij de laatste stelling aansluiten.

Men is opnieuw verdeeld in verband met het toepassingsmechanisme en de stellingen zijn precies dezelfde als deze welke ingenomen werden in verband met de wekelijkse sluiting.

2. Principe de la fermeture imposée à l'initiative des unions professionnelles.

La majorité du Conseil, déjà citée ci-dessus, s'est prononcée en faveur d'une loi de cadre permettant aux unions professionnelles de demander pour leur branche d'activité, et suivant une procédure à établir et dans laquelle il y aurait de toute façon lieu de prévoir l'avis du Conseil National des Métiers et Négoces et/ou de la Chambre provinciale des Métiers et Négoces compétente, l'imposition d'un jour de repos hebdomadaire.

Il est à signaler qu'une partie de la minorité, dont question sous le 1. ci-dessus, se rallierait à cette thèse pour le cas où le législateur estimerait ne pas pouvoir la suivre dans son désir de voir imposer le repos hebdomadaire généralisé.

3. Le choix du jour de repos.

Quoique le Conseil unanime estime que le jour de repos le plus souhaitable soit le dimanche, il y a lieu de noter les positions suivantes:

a) Pour la minorité qui s'est prononcée pour une obligation légale généralisée, la fermeture hebdomadaire s'identifie, en principe, avec une fermeture dominicale.

Alors qu'elle accepterait comme première étape, de limiter cette obligation au seul dimanche après-midi, elle préconise, de toute façon, des dérogations eu égard aux nécessités de certaines professions ou de certaines régions.

Mais, en ce qui concerne ces dérogations, les uns (la plupart des partisans) désirent en réserver l'initiative aux unions professionnelles, alors que les autres la laisseraient à chaque individu, moyennant un avis placé dans l'étalage avertissant le public du jour de la semaine qui, pour cette entreprise, remplace le dimanche comme jour de repos.

b) Dans l'hypothèse d'une loi de cadre, permettant aux unions professionnelles de prendre certaines initiatives en la matière, les opinions sont partagées entre:

1° un régime qui laisserait aux unions professionnelles régionales et locales la liberté la plus absolue en ce qui concerne le choix du jour de repos hebdomadaire;

2° un régime qui réserverait le droit d'initiative aux unions professionnelles nationales, leur laissant la liberté la plus absolue en ce qui concerne le choix du jour, mais en concédant aux sections régionales ou locales la faculté de demander, pour les entreprises de leur ressort, le remplacement du jour choisi sur le plan national par un autre jour de la semaine;

3° un régime qui, tout en laissant l'initiative aux unions professionnelles nationales, limiterait celle-ci dans le choix du jour, en posant en principe la fermeture du dimanche, auquel il ne pourrait être dérogé qu'en cas de réelle nécessité professionnelle ou régionale.

c) A défaut d'unions professionnelles répondant aux critères des articles 4 et 8 de la loi du 2 mai 1949, sur le plan régional ou local, les prérogatives reconnues dans le présent rapport aux unions professionnelles pourraient être éventuellement attribuées aux associations interprofessionnelles répondant aux mêmes conditions.

N.B. — Il est bien entendu que lorsque le Conseil Supérieur préconise l'intervention des unions professionnelles, tant nationales que régionales, il entend par là les associations répondant aux conditions d'agrément prévues aux articles 4 et 8 de la loi du 2 mai 1949, portant création du Conseil Supérieur des Classes Moyennes et des Chambres provinciales des Métiers et Négoces.

II. — Fermeture du soir.

En ce qui concerne la fermeture du soir, la majorité du Conseil Supérieur s'est déclarée adverse à toute intervention du législateur.

Une partie de la minorité désire que la loi impose la fermeture obligatoire et généralisée exclusivement à partir de 20 heures, tout en admettant des dérogations comparables à celles prévues pour la fermeture du dimanche.

Une autre partie désire voir octroyer, par la même loi de cadre, aux unions professionnelles nationales le droit de revendiquer, pour leur branche, l'obligation de fermeture, tout en concédant aux sections régionales et locales la possibilité de demander une dérogation pour les entreprises de leur ressort.

Les partisans de la règle stricte — tout comme pour le repos hebdomadaire — peuvent se rallier, en guise de position de repli, à cette dernière thèse.

On reste à nouveau divisés en ce qui concerne le mécanisme d'application et les positions sont exactement les mêmes qu'en matière de fermeture hebdomadaire.

II. — Sluiting onder de middag.

De Hoge Raad bevestigt zijn advies van 1953, waarin besloten werd tot verwerping van elke beschikking op stuk van sluiting onder de middaguren. De redenen welke in 1953 werden ingeroepen blijven volledig geldig.

IV. — Het buitenland.

Wet betreft de experimenten welke in het buitenland werden gedaan is de Hoge Raad niet geïnteresseerd om de Heer Minister voor te lichten. Hij meent dat andere instellingen, zoals het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand, tenzeerste bevoegd zijn om alle documentatie en alle gewenste inlichtingen daaromtrent te verstrekken.

V. — Terugslag.

Wat betreft de gebeurlijke terugslag van een dergelijke wetgeving op andere middenstandsproblemen, is de Hoge Raad van oordeel dat deze slechts zeer gering kan zijn. Inderdaad, welke ook het systeem zij dat men voorstaat, er is eenparigheid om de grootst mogelijke soepelheid te vragen ten einde de activiteit niet te belemmeren van die ondernemingen welke, hetzij uitsluitend, hetzij in hoofdzaak, leven van de vrije tijd der verbruikers.

VI. — Strafbepalingen.

De Hoge Raad is zo vrij aan te dringen opdat, in elk geval, de onmiddellijke toepassing van correctieele strafbepalingen op de overtreders zou vermeden worden.

Hij stelt voor dat de belanghebbende beroepsvereniging zou gemachtigd worden om bij de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel een gelijkaardige procedure in te leiden als welke de beteugeling van de oneerlijke mededinging op het oog heeft (Besluit van 1934). Pas in geval van overtreding van het bevel van de voorzitter der Rechtbank van Koophandel bestaat er aanleiding tot toepassing van de correctieele straffen welke door voornoemd Besluit van 1934 voorzien zijn.

Onderhavig advies werd met eenparigheid aangenomen tijdens de pleno-vergadering van de Hoge Raad voor de Middenstand op 5 juni 1957.

BIJLAGE III.

**ADVIES
VAN HET ECONOMISCH EN SOCIAAL
INSTITUUT VOOR DE MIDDENSTAND
BETREFFENDE DE ZONDAGSRUST
EN DE SLUITING TIJDENS DE WEEK.**

Wij hebben de eer aan de heer Minister het advies van het Instituut over te maken betreffende de zondagsrust en winkelsluiting tijdens de week.

Daar deze aangelegenheid op de agenda staat van de Commissie voor de Middenstand, ingevolge de indiening van het wetsvoorstel van de heer Fimmers c.s. (stuk 89, B.Z. 1954, n° 1 van 17 juni 1954), heeft de heer Minister, ingaande op de wens van de Kamercommissie, in een brief van 5 april 1957 gevraagd om zo nauwkeurig mogelijk te worden ingelicht over de thans heersende mening in de betrokken kringen, inzonderheid:

- 1° betreffende het beginsel van een bij de wet verplichte sluiting;
- 2° betreffende het beginsel van een sluiting die door een meerderheid in het Beroepsverband zou worden beslist;
- 3° over de toepassingsmodaliteiten van een sluiting:
 - a) 's zondags de hele dag;
 - b) 's zondagsnamiddags;
 - c) een dag in de week;
 - d) op bepaalde uren 's middags;
 - e) op bepaalde uren 's avonds;
- 4° over de experimenten ter zake in het buitenland en nopens de huidige gezindheid van de publieke opinie ten aanzien van deze experimenten;

III. — Fermeture entre les heures de midi.

Le Conseil Supérieur confirme son avis émis en 1953 concluant au rejet pur et simple de toute disposition en matière de fermeture entre les heures de midi. Les raisons invoquées en 1953 restent toujours entièrement valables.

IV. — L'étranger.

En ce qui concerne les expériences faites à l'étranger, le Conseil Supérieur n'est pas outillé pour en informer Monsieur le Ministre. Il croit que d'autres institutions, tel que l'Institut d'Etude Economique et Sociale des Classes Moyennes, sont parfaitement habilitées pour fournir toute la documentation et tous les renseignements voulus en cette matière.

V. — Répercussion.

En ce qui concerne la répercussion éventuelle de cette législation sur d'autres problèmes classes moyennes, le Conseil Supérieur est d'avis que celle-ci ne pourrait être que mineure. En effet, quel que soit le système que l'on préconise, l'unanimité est faite pour demander la plus grande souplesse possible afin de ne pas entraver l'activité des entreprises qui vivent, soit exclusivement, soit en majeure partie des loisirs des consommateurs.

VI. — Sanctions.

Le Conseil Supérieur se permet d'insister pour que, en toute hypothèse, soit évitée une application immédiate de sanctions correctionnelles au contrevenant.

Il suggère que l'union professionnelle intéressée puisse introduire devant le président du Tribunal de Commerce une procédure analogue à celle visant à la répression de la concurrence déloyale (arrêté de 1943). Seulement en cas de violation de l'ordonnance du président du Tribunal de Commerce il y aurait lieu d'appliquer les peines correctionnelles prévues par ledit arrêté de 1934.

Le présent avis a été adopté à l'unanimité au cours de l'assemblée générale du Conseil Supérieur des Classes Moyennes du 5 juin 1957.

ANNEXE III.

**AVIS
DE L'INSTITUT D'ETUDE ECONOMIQUE
ET SOCIALE DES CLASSES MOYENNES
CONCERNANT LE REPOS DOMINICAL
ET LA FERMETURE EN SEMAINE.**

Nous avons l'honneur de transmettre à Monsieur le Ministre l'avis de l'Institut concernant le repos dominical et la fermeture des magasins en semaine.

Cette question étant à l'ordre du jour de la Commission des Classes Moyennes de la Chambre des Représentants, à la suite du dépôt de la proposition de loi de M. Fimmers et consorts (doc. 89, S. E. 1954, n° 1 du 17 juin 1954), Monsieur le Ministre, répondant au vœu émis par la Commission de la Chambre, a demandé dans sa lettre du 5 avril 1957 à l'Institut d'être renseigné d'une façon aussi précise que possible sur l'état actuel de l'opinion des milieux intéressés et plus spécialement:

- 1° sur le principe même de l'obligation de fermeture imposée par la loi;
- 2° sur le principe d'une fermeture imposée par la majorité au sein de l'Union professionnelle;
- 3° sur les modalités d'application d'une fermeture:
 - a) le dimanche toute la journée;
 - b) l'après-midi du dimanche;
 - c) un jour de la semaine;
 - d) certaines heures à midi;
 - e) certaines heures le soir;
- 4° sur les expériences faites à l'étranger et sur l'état actuel de l'opinion à l'étranger sur ces expériences;

5° over de eventuele terugslag van deze wetgeving op andere Middenstandsproblemen (concurrentie, sluikbaarheid, enz.).

Het principe van de verplichte sluiting opgelegd door een wet en door de meerderheid in het beroepsverband.

Het Instituut weet dat tal van middenstanders er naar verlangen wekelijks een zekere tijd rust te nemen, en met name op zondag. Daar het overigens van oordeel is dat ook de zelfstandige arbeiders ertoe moeten worden aangezet de zondag als een rustdag te beschouwen, heeft het onder de betrokkenen dienaangaande een opinie-onderzoek ingesteld, waarvan het resultaat als bijlage bij dit advies is gevoegd. Daar enig verschil in opvatting onder de diverse gewesten van het land tot uiting kwam en daar het Instituut in zeer ruime mate rekening wenst te houden met de wil van de zelfstandige arbeiders zelf en met de bijzondere aspecten die aan iedere sector eigen zijn, is het van oordeel dat een verplichte algemene sluiting voorts nog niet geboden is. Een soepeler regeling, die beter beantwoordt aan de verzoeken van de middenstand, acht het verkieslijk. Daarom moet volgens het Instituut tegelijk voorzien worden in een sluitingsregeling en in de mogelijkheid voor de belanghebbenden deze naar eigen goeddunken toe te passen.

Het meest geschikte instrument ware een kaderwet, waarbij het initiatief wordt overgelaten aan de beroepsverenigingen, doch die tevens de mogelijkheid openlaat een langs de gepaste weg tot stand gekomen overeenkomst verplicht te stellen, zelfs voor het gehele land indien dit door de betrokkenen wordt gewenst. Een dergelijke wet zal aan de meerderheid van de uitoefenaars van een bepaald beroep in een bepaalde streek voldoende schenken, op voorwaarde dat deze meerderheid belangrijk genoeg weze. De wet moet de mogelijkheid bieden om in een streek, hoe klein ook, — zelfs een wijk van een gemeente volstaat, — waar de uitoefenaars van een beroep een overeenkomst hebben gesloten, de wil van de overwegende meerderheid op te leggen, zonder dat dit evenwel inhoudt dat dezelfde verplichting ook in andere streken geldt, waar de opvattingen meer verdeeld zijn. Daardoor zal men tevens voorkomen dat een deel van het land tegen het andere deel in het harnas wordt gejaagd.

Te volgen procedure.

Het Instituut drukt de mening uit dat het verkeerd zou zijn een vooraanstaande rol op te dragen aan de gemeenten, omdat zulks politieke invloeden kan uitlokken en tevens moeilijkheden veroorzaken in de agglomeraties die samengesteld zijn uit verscheidene aan elkaar grenzende gemeenten.

Het Instituut stelt dan ook volgende procedure voor :

1° het initiatief zou uitgaan van een gewestelijke beroepsvereniging die beantwoordt aan onderstaande voorwaarden : indien de meerderheid der leden van deze vereniging zich ten gunste van de sluiting uitspreekt, dient de vereniging een verzoek in bij de Kamer van Ambachten en Neringen;

2° Door de Kamer van Ambachten en Neringen wordt een bericht gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*, waarin de indiening van het verzoek wordt bekendgemaakt en de betrokken vakgenoten verzocht worden hun verzet tegen dit verzoek schriftelijk bij de Kamer van Ambachten en Neringen kenbaar te maken binnen een bepaalde termijn;

3° Na het verstrijken van de vastgestelde termijn brengt de Kamer van Ambachten en Neringen advies uit over het verzoek; gaat het verzoek uit van een nationale vereniging die in meer dan één provincie leden telt, dan wordt de Nationale Raad van Ambachten en Neringen verzocht zijn advies te geven in de plaats van de Kamer van Ambachten en Neringen;

4° Het volledig dossier met het verzoek, de bezwaren, het advies van de Kamer of van de Nationale Raad en de minderheidsnota's wordt overgemaakt aan de Minister van Middenstand, die uiteindelijk beslist;

5° Indien een voor een bepaalde tak gesloten akkoord moet toegepast worden op gemengde bedrijven zal de gewestelijke Kamer van Ambachten en Neringen trachten een akkoord tot stand te brengen met de in deze gemengde bedrijven vertegenwoordigde beroepen.

Opmerkingen.

1° *Welke verenigingen zijn bevoegd om een verzoek in te dienen?* Het Instituut is van mening dat alleen de beroepsverenigingen die een bepaalde tak vertegenwoordigen bij de Kamer van Ambachten en Neringen van hun streek en de rechtspersoonlijkheid bezitten gerechtigd mogen zijn om een verzoek in te dienen. Dit zou moeten vergezeld zijn van de notulen van de algemene vergadering en desgevallend van een minderheidsnota.

2° *De bekendmaking in het Staatsblad door de Kamer van Ambachten en Neringen zal geschieden op kosten van de eisende groepering;*

5° sur la répercussion éventuelle de cette législation sur d'autres problèmes classes moyennes (concurrence, travail noir, etc.).

Le principe de l'obligation de fermeture imposée par une loi et par la majorité au sein de l'Union Professionnelle.

L'Institut ayant connaissance du désir de nombreux membres des classes moyennes de prendre un certain temps de repos par semaine, en particulier le dimanche, et, estimant d'autre part qu'il faut encourager également le repos dominical parmi les travailleurs indépendants, a procédé à une enquête par sondage parmi les intéressés, dont les résultats sont annexés à cet avis, afin de mieux connaître leur opinion. Constatant une certaine divergence de vue entre les différentes régions du pays et voulant respecter, dans la mesure du possible, la volonté des travailleurs indépendants et les aspects particuliers de chaque secteur, l'Institut est d'avis qu'une fermeture obligatoire et générale ne s'impose pas pour l'instant. Un système plus souple et répondant de plus près aux désirs des classes moyennes lui semble préférable. A cette fin, l'Institut estime qu'il faut à la fois prévoir la possibilité d'une fermeture et laisser aux intéressés la possibilité de l'appliquer selon leurs meilleures convenances.

Une loi de cadre qui laisse l'initiative aux groupements professionnels, tout en prévoyant la possibilité de rendre obligatoire l'accord intervenu par la voie d'une procédure appropriée, même pour le pays entier, si tel est le souhait des intéressés, semble l'instrument indiqué. Une telle loi donnera satisfaction à la majorité des intéressés d'une profession déterminée pour une région à condition que cette majorité soit suffisamment importante. Dans cette région, si petite soit-elle — même un quartier d'une commune —, pour laquelle les membres d'une profession réalisent un accord, la loi permettra d'imposer dans cette région la volonté de la majorité prépondérante sans qu'elle implique la nécessité d'imposer la même obligation dans une autre région où les opinions seraient plus divisées. En même temps on évitera d'opposer une partie du pays à une autre.

De la procédure à suivre.

L'Institut estime qu'une procédure qui consisterait à confier un rôle prépondérant aux communes est à déconseiller d'abord, pour écarter toute influence possible de préoccupations politiques et, ensuite, pour éliminer les difficultés qu'entraînerait une telle intervention dans les agglomérations composées de plusieurs communes limitrophes.

L'Institut, dès lors, propose la procédure suivante :

1° l'initiative partirait d'un groupement professionnel régional, répondant aux conditions rappelées ci-dessous : si la majorité de ce groupement s'affirme en faveur d'une fermeture, le groupement introduit une requête à la Chambre des Métiers et Négoces;

2° la publication par la Chambre des Métiers et Négoces au *Moniteur* d'un avis annonçant le dépôt de la requête, indiquant que tout intéressé appartenant à la branche en question, peut faire opposition à cette requête, en s'adressant par écrit à la Chambre des Métiers et Négoces dans un délai à déterminer; s'il s'agit d'un groupement régional la publication se fera dans la presse locale par le groupement;

3° à l'expiration du délai fixé, la Chambre des Métiers et Négoces donnerait son avis sur l'objet de la requête; si la requête émane d'un groupement national s'étendant à plus d'une province le Conseil national des Métiers et Négoces serait appelé à donner son avis à la place de la Chambre des Métiers et Négoces;

4° le dossier complet contenant la requête, les oppositions, l'avis de la Chambre ou du Conseil national et les notes de la minorité est transmis au Ministre des Classes moyennes qui statue en dernier ressort;

5° lorsqu'un accord, intervenu pour une branche déterminée, doit s'appliquer à des entreprises mixtes, la Chambre des Métiers et Négoces du ressort s'efforcera de réaliser un accord entre les professions représentées par ces entreprises mixtes.

Observations.

1° *Groupements habilités à introduire une requête :* l'Institut estime que seuls les groupements professionnels, représentatifs de la branche intéressée auprès de la Chambre des Métiers et Négoces de leur ressort, jouissant de la personnalité civile doivent être autorisés à introduire une requête. Celle-ci devrait être accompagnée du procès-verbal de l'assemblée générale et éventuellement d'une note de la minorité.

2° *La publication au Moniteur par la Chambre des Métiers et Négoces se fera aux frais du groupement requérant; celle dans la*

in de plaatselijke pers door de gewestelijke groepering, die ten bewijze een exemplaar zal sturen aan de Kamer van Ambachten en Neringen. Alle verzet tegen het request is tijdens een nader te bepalen termijn ontvankelijk.

3° De Kamer of de Nationale Raad van Ambachten en Neringen voegt bij het dossier betreffende het request en de bekendmaking alle eventuele adviezen en protestbetuigingen van groeperingen of handelaars die tot de bedrijfstak behoren. De Kamer of de Raad moet, alvorens een advies uit te brengen, de eisende groepering horen, alsmede iedere tegenstander zijnde groepering die voldoet aan de vereisten van de wet van 2 mei 1949. Een gunstig of ongunstig advies moet worden uitgebracht met een meerderheid van twee derde van de aanwezige leden van de betrokken bedrijfstak.

4° Ten aanzien van de door de Minister te nemen beslissing is het Instituut van mening dat een negatief advies van de Kamer of van de Nationale Raad van Ambachten en Neringen bindend zou moeten zijn voor de Minister, maar deze zou zijn beslissing met redenen moeten omkleden. Deze beslissing zou in ieder geval in het Staatsblad worden bekendgemaakt.

Het Instituut is van mening dat aldus voldoening kan worden geschonken aan alle strekkingen die in de middenstand in verband met het probleem van de sluiting tot uiting komen.

Toepassingsmodaliteiten van de sluiting.

Ten aanzien van de derde vraag van de Minister, te weten de zienswijze van het Instituut over de toepassingsmodaliteiten van een sluiting 's zondags en op bepaalde uren in de week, is het Instituut van mening dat de oplossing ligt in het kader van de hierboven uiteengezette procedure. Het verdient de voorkeur de beroepsgroeperingen dag en uren van de sluiting te laten kiezen volgens de belangen en de wensen van hun leden.

De eventuele terugslag van deze wetgeving op andere middenstandproblemen.

Als antwoord op de laatste vraag van de Minister geeft het Instituut als zijn mening te kennen dat een eventuele sluiting 's zondags en op bepaalde uren in de week geen nadelige invloed zal hebben op andere middenstandsproblemen, zoals sluikwerk, concurrentie van de warenhuizen, enz., voor zover de sluiting niet voor het ganse land wettelijk verplicht wordt gemaakt, maar dat de belanghebbenden hierover naar eigen goeddunken moeten beslissen.

Sancties.

Met betrekking tot de sancties meent het Instituut dat het wegens de aard van de overtredingen niet opgaat, van meet af aan correctionele straffen te voorzien. Daartoe zou alleen mogen overgegaan worden wanneer de betrokkene werkelijk blijk geeft van slechte wil, bijvoorbeeld van de tweede herhaling af.

presse locale se fera par le groupement régional qui enverra un exemplaire comme preuve à la Chambre des Métiers et Négoces. Les oppositions éventuelles à la requête seront recevables pendant un délai à déterminer.

3° La Chambre ou le Conseil national des Métiers et Négoces ajouteront au dossier, contenant la requête et la publication, tous les avis et protestations éventuels émanant de groupements ou de commerçants appartenant à la branche. Avant de donner son avis, il doit entendre le groupement requérant, ainsi que tout groupement opposant répondant aux conditions de la loi du 2 mai 1949. L'avis favorable ou défavorable doit être pris à la majorité des deux tiers des membres présents de la branche en question.

4° Quant à la décision à prendre par le Ministre, l'Institut estime qu'un avis négatif de la Chambre ou du Conseil national des Métiers et Négoces devrait lier le Ministre. L'avis positif, au contraire, ne lierait pas le Ministre, mais celui-ci serait tenu de motiver sa décision. Celle-ci sera, en tous cas, publiée au *Moniteur*.

L'Institut estime que, de cette façon, il est possible de donner satisfaction à toutes les tendances qui s'expriment parmi les classes moyennes concernant le problème de la fermeture.

Les modalités d'application d'une fermeture.

Quant à la 3me question posée par Monsieur le Ministre, à savoir l'opinion de l'Institut sur les modalités d'application d'une fermeture le dimanche et pendant certaines heures en semaine, l'Institut estime que la solution se trouve dans le cadre de la procédure exposée ci-dessus. Il est préférable de laisser aux groupements professionnels le choix du jour et des heures de fermeture d'après les convenances et les souhaits de leurs membres.

La répercussion éventuelle de cette législation sur d'autres problèmes classes moyennes.

Enfin, répondant à la dernière question posée par Monsieur le Ministre, l'Institut estime qu'une fermeture éventuelle le dimanche et pendant certaines heures en semaine n'aura pas de répercussion néfaste sur d'autres problèmes classes moyennes, tels que le travail noir, la concurrence avec les grands magasins, etc. pour autant que la fermeture ne soit pas obligatoirement imposée pour tout le pays par une loi, mais que la possibilité d'y recourir soit laissée aux intéressés selon leur propre convenance.

Sanctions.

Quant aux sanctions à prévoir l'Institut est d'avis que la nature des infractions ne justifie pas dès le début des peines correctionnelles. Il estime qu'il ne faudrait y recourir que lorsque l'intéressé témoigne nettement de sa mauvaise volonté, par exemple à partir de la deuxième récidive.